

Passend Voortgezet Onderwijs Ondersteuningsplan 2018 – 2022

Zuid-Kennemerland

Bloemendaal, Haarlem, Haarlemmerliede & Spaarnwoude, Heemstede, Velsen, Zandvoort

SWV VO Zuid-Kennemerland 27-05

Johan Vermeer, directeur-bestuurder
Versie 0.99; sept 2017

Versiebeheer

0.1	september 2016	Na eerste consultatieronde in voorjaar/zomer 2016 - Consulenten / 23 mei 2016 - Voortgangscommissie / 25 mei 2016 - Ledenraad / 15 juni 2016 - Ondersteuningsplanraad / 8 juni 2016 De 0.1 versie is besproken in: - Team Overleg / 12 september 2016 - Voortgangscommissie / 28 september 2016 - Directie Overleg / 9 november 2016
0.2	November 2016	Versie 0.2 is besproken met: - Ledenraad / 30 nov 2016 - Ondersteuningsplanraad (OPR) / 7 december 2016 - Zorgcoördinatorenoverleg / 13 december 2016 - Directieoverleg - Ketenpartner SWV-PO (Rurup) 30 januari 2017 - Ketenpartner MBO (Dijkshoorn, Walvisch, van Bezooijen) 11 januari 2017 - Samenwerkingspartner Leerplicht Z-K/VSV (van der Meer, Kniese) 16 januari 2017 - Platform Jeugdhulp en Passend Onderwijs Z-K 5 december 2016, 27 februari 2017 en 3 april 2017 - Consulentenoverleg 13 maart 2017 Binnen het Samenwerkingsverband zijn drie thema's intern uitgediept: - herijking +VO: ledenraad 15 maart 2017 - Instroombeleid zorgscholen (Tender, Paulus, Daaf): 22 december 2016, 1 maart 2017 - Afstemming VSO-aanbod Heliomare, Gunning, Molenduin in combinatie met groeibekostiging: 15 november 2016
0.3	April 2017	Ten behoeve van bespreking met: - Voortgangscommissie / 19 april 2017 - Bespreking kernpartnermodel met CJG, GGD en leerplicht Z-K/ 18 mei 2017 - Directie Overleg / 31 mei 2017 - Ledenraad / 21 juni 2017 - Stuurgroep VSV / 22 juni 2017 - OPR / 28 juni 2017
	Augustus 2017	Laatste aanpassingen: - Voorwoord toegevoegd - Actualiseren actiepunten en weglaten "schooljaar 16/17" - Kleine tekstaanpassingen op verzoek van netwerk- en ketenpartners
0.99	September 2017	<i>Intern overeengekomen versie met draagvlak ter definitieve besluitvorming:</i> - Voorbereiden OOGO in Pfo wethouders regio / 21 september 2017 - Directie Overleg / 20 sept 2017 - Voortgangscommissie / 20 sep 2017 - OOGO in het RBO Zuid-Kennemerland / 22 november 2017 - Ledenraad / 29 november 2017 - OPR / 6 december 2017

Inhoud

Gepoogd is dit beleidsplan kort en bondig te houden. Diverse beleidsonderwerpen zijn daarom buiten dit document nader uitgewerkt in aparte beleidsnotities en activiteitenplannen, waarin doelstellingen en stappen benoemd worden. Deze stukken zijn op te vragen bij het Samenwerkingsverband en te vinden op onze website

0 Voorwoord / Inleiding

1 Missie / Visie *(Wat willen we?)*

2 Huidige situatie en omgeving *(Waar staan we nu?)*

- 2.1 Samenwerking in de regio
- 2.2 Stand van zaken invoering Passend Onderwijs
- 2.3 Resultaten van de speerpunten uit het Ondersteuningsplan 2014-2018
- 2.4 Het Samenwerkingsverband in cijfers

3 Beleidsuitgangspunten *(Wat willen we bereiken?)*

- 3.1 Regelgeving vanuit de overheid
- 3.2 Uit het Ondersteuningsplan 2014-2018

4 Beleid en doelstellingen *(Hoe bereiken we wat we willen?)*

- 4.1 Overgang PO naar VO
 - 4.1.1 overdracht PO-VO van leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte
- 4.2 Doorontwikkeling passend onderwijs in de klas
 - 4.2.1 integrale ondersteuningsstructuur
- 4.3 Ondersteuningsstructuur van de scholen
 - 4.3.1 basisondersteuning
 - 4.3.2 trajectbegeleiding
 - 4.3.3 schoolmaatschappelijk werk
 - 4.3.4 samenwerking met ketenpartners
 - 4.3.5 individuele arrangementen
 - 4.3.6 zorgscholen
 - 4.3.7 scholen voor speciaal onderwijs
- 4.4 Specifieke doelgroepen en bovenschoolse ondersteuning
 - 4.4.1 afstromers en zorgleerlingen
 - 4.4.2 jongeren in een kwetsbare positie
 - 4.4.3 thuiszitters
 - 4.4.4 van vso (terug) naar regulier vo-onderwijs
 - 4.4.5 wat als regulier onderwijs echt niet (meer) lukt?

- 4.4.6 leerlingen met autisme of verwante stoornis
 - 4.4.7 leerlingen op het grensvlak vmbo-PrO
 - 4.4.8 bovenschoolse arrangementen
 - 4.5 iedere leerling naar de juiste vervolgplek
 - 4.5.1 vavo
 - 4.5.2 ongediplomeerde uitstroom - VSV
 - 4.6 Educatief partnerschap met ouders
 - 4.7 Scholingsaanbod en deskundigheidsbevordering
 - 4.8 OOGO met gemeenten
 - 4.9 Privacy
- 5 **Zicht op resultaten / Kwaliteitszorg** *(Hoe weten we dat we het goed doen?)*
- 5.1 Kwantitatieve gegevens
 - 5.2 Kwalitatieve gegevens
 - 5.3 Interne kwaliteitszorg
- 6 **Organisatie en financiën** *(Hoe organiseren en betalen we dit alles?)*
- 6.1 Bestuur en organisatie
 - 6.2 Interne organisatie (Bureau Samenwerkingsverband)
 - 6.3 Financiën
- Bijlagen
- 1 Overzicht deelnemende schoolbesturen en scholen
 - 2 Basisondersteuning binnen swv Zuid-Kennemerland
 - 3 Procedures voor het toewijzen van een TLV (TVO-commissie)
 - 4 Afspraken over groeibekostiging vso
 - 5 Beleid overplaatsing van vso naar regulier vo
 - 6 Literatuur
 - 7 Gebruikte afkortingen
 - 8 Activiteitenplan met speerpunten per jaar

0 Voorwoord / Inleiding

Passend onderwijs: recht op een onderwijsplek zo dicht mogelijk bij huis en afgestemd op de specifieke behoeften van elke leerling; daar kun je het niet mee oneens zijn, dat is een basisrecht voor ieder kind!! Idealiter trekken ouders en school met elkaar op om zo de ontwikkeling van alle leerlingen als educatief partners vorm te geven.

Passend onderwijs is voor iedereen die daar dagelijks een bijdrage aan levert een enorme uitdaging. Want alle leerlingen zijn anders met eigen talenten, mogelijkheden en eigenaardigheden. Dus passend onderwijs is telkens weer zoeken, uitproberen en opnieuw zoeken. Het vraagt veel van leraren, schoolleiders en schoolbestuurders. Gelukkig zijn er steeds meer plekken waar dit heel goed gaat, waar leraren en scholen passende vorm en inhoud aan het onderwijs weten te geven, oplossingen realiseren die een ononderbroken leerlijn voor hun leerlingen dichterbij brengt. Soms gaat dit gepaard met extra werkdruk voor leraar en school doordat er iets anders gevraagd wordt. Passend onderwijs gaat immers juist over de afstemming tussen de behoefte van de leerling en het repertoire van leraren en de school. Dat is vaak niet eenvoudig.

Passend onderwijs is afspraken maken in de regio. Scholen hebben elkaar nodig om uiteindelijk voor iedere leerling een passende plek te vinden. Een dekkend aanbod van onderwijs met voor iedere jongere een plek kan alleen ontstaan als scholen samenwerken en bereid zijn elkaars leerlingen op te vangen als dat nodig is, als we in de regio bereid zijn tot samenwerken in de onderwijsketen en met alle netwerkpartners (en dat zijn er veel!) die daar tevens belangrijke bijdragen aan leveren.

Passend onderwijs is een ideaal dat we met z'n allen moeten waarmaken, een beweging die tijd, moeite en aandacht vraagt. Met dit alles in gedachte willen de komende planperiode passend onderwijs verder ontwikkelen en dit ideaal dichterbij brengen. De wegen waarlangs we dit de komende jaren willen doen worden in dit plan beschreven.

September 2017

Johan Vermeer

1 Missie / Visie

Wat willen we? In dit hoofdstuk wordt de missie (ieder kind naar school) en de visie hoe dat te bereiken uitgewerkt.

Scholen werken samen aan passend onderwijs voor iedere leerling

De aangesloten scholen binnen het Samenwerkingsverband willen iedere leerling door het volgen van (passend) onderwijs brengen naar een voor hem/haar passende plek in de maatschappij; ook als de leerling daarbij extra ondersteuning nodig heeft. Soms is dat een beschermde plaats in de dagbesteding, soms wordt de leerling toegeleid naar duurzame arbeid of naar een beschutte werkplek, vaker gaat de leerling naar een vervolgonderwijs in mbo, hbo of WO. Scholen spannen zich naar beste vermogen in om de bij hen geplaatste leerlingen toe te leiden naar het bij hen passende uitstroomprofiel. Daarbij staan het ontwikkelperspectief en de onderwijsbehoeften van de leerling centraal.

Zo willen we gezamenlijk zorg dragen voor een ononderbroken ontwikkeling van leerlijnen voor alle leerlingen van 12 tot 16/18¹ jaar die in deze regio wonen en/of naar school gaan. Het streven is dit zo veel mogelijk te bereiken via deelname aan regulier onderwijs; waar nodig met de extra ondersteuningsstructuur van een vmbo-zorgschool. Lukt dit niet dan kan de leerling naar het speciaal onderwijs. De leerling komt zo snel mogelijk op de juiste plek.

We hanteren hierbij twee hoofdprincipes:

1. Regulier onderwijs als dat kan, speciaal onderwijs als dat nodig is
2. Elke leerling volgt zo thuisnabij mogelijk onderwijs en wordt dus niet onnodig buiten de regio van het Samenwerkingsverband geplaatst

Uitwerking

Onderwijs neemt in onze samenleving een belangrijke plaats in. Het bereidt leerlingen in de breedst mogelijke zin voor op het latere leven. Het gaat daarbij om meer zaken dan het leren van kennis alleen. Leerlingen ontwikkelen zich tot burgers van onze maatschappij. De missie van het Samenwerkingsverband is dat iedere leerling deze kans krijgt en zich op zijn/haar niveau kan ontwikkelen in een ononderbroken schoolloopbaan.

School, leerling en ouders²

Dat in het onderwijs school en leerling een belangrijke rol spelen is evident; het is immers de leerling die school bezoekt en zich door het onderwijs verder ontwikkelt. Ouders spelen in deze ontwikkeling echter de eerste cruciale en sturende rol! Het is van groot belang hen goed en tijdig te informeren over alle aspecten van "Passend Onderwijs". En bij stagnatie van de ononderbroken ontwikkeling van een leerling is het belangrijk om ouders een volwaardige plaats in de verdere gang van zaken te geven. De driehoek leerling – school – ouders is het uitgangspunt van passend onderwijs. Het betrekken van de ouders is echter niet altijd mogelijk. Soms wordt deze rol ingevuld door anderen. Soms zijn er ook situaties waarin ouders niet kunnen of willen bijdragen aan de ontwikkeling van hun kind. In al deze gevallen zullen de school en het Samenwerkingsverband passende ondersteuning zoeken in de professionele jeugdhulp en/of bij 'Veilig Thuis'.

¹ Soms stromen leerlingen door van PO naar VO voordat ze 12 jaar zijn. De eindleeftijd voor voortgezet onderwijs is variabel.

² Waar "ouders" staat in dit ondersteuningsplan, kan ook "verzorgers" of "gezagdragers" gelezen worden.

Samenwerking in de keten

Het zal duidelijk zijn dat als er zulke brede en belangrijke doelen zijn, scholen en besturen binnen het Samenwerkingsverband dit niet altijd alleen kunnen bereiken. Samenwerking met andere instanties is daarom zeer belangrijk. Allereerst is daar de samenwerking in de keten van Passend Onderwijs. Een aantal leerlingen komt met duidelijke (extra) ondersteuningsbehoefte uit het primair onderwijs (PO). Deze zelfde leerlingen, en ook andere leerlingen, zullen hun opleiding vervolgen op het mbo, hbo of WO en nog steeds specifieke ondersteuning nodig hebben.

Vooraf de samenwerking met het mbo is daarbij belangrijk om jongeren in een kwetsbare positie op te vangen en de kans te geven zich verder te ontwikkelen (richting arbeidsmarkt); hierin speelt de RMC-regio een belangrijke rol. Om de overstap naar het mbo goed voor te bereiden moet er op de VO-scholen meer tijd en ruimte gemaakt worden voor keuzeprocessen en arbeidsmarktverkenningen, bijv. door stages. Een goede overdracht van leerlingen met specifieke ondersteuningsbehoeften is essentieel voor welslagen in het mbo; preventief moet daarom aandacht besteed worden aan leerlingen die risicovol doorstromen naar het mbo, op de gebieden leerachterstanden, gedrag en sociaal-emotionele kenmerken.

Een tweede belangrijk veld van samenwerking is de samenwerking met de jeugdhulp in de breedst mogelijke zin. Kinderen/leerlingen ontwikkelen zich thuis in het gezin én op school; waar dit stagneert is een goede samenwerking van essentieel belang. Deze samenwerking kenmerkt zich door professioneel gedrag van onderwijs en jeugdhulp en door een juiste en goede snelheid van handelen. Een derde belangrijke samenwerking is die met de samenwerkingsverbanden grenzend aan de regio. Vooral de regio's Midden-Kennemerland en Haarlemmermeer hebben op veel terreinen een nauwe samenwerking met Zuid-Kennemerland.

Na het voortgezet onderwijs

Het einddoel van het (passend) onderwijs is voor leerlingen verschillend. De meeste leerlingen hebben als uitstroomprofiel 'vervolgonderwijs', wat betekent dat het streven is om de leerling zich door te laten ontwikkelen tot het behalen van een startkwalificatie³. De twee belangrijkste leerroutes daartoe zijn:

- 1) het behalen van een havo/vwo-diploma dat toegang geeft tot het hoger onderwijs (WO en hbo),
- 2) het behalen van een vmbo-diploma dat toegang geeft tot het middelbaar beroeps onderwijs (mbo) of het havo.

Deze routes zijn niet voor iedere leerling haalbaar. Het streven is dan om een leerling toe te leiden naar een zo zelfstandig mogelijke plaats op de arbeidsmarkt, een zo hoog mogelijke plek op de participatieladder, met als uitstroomprofiel 'arbeid' of 'dagbesteding'. Dat kan, meteen vanaf 12 jaar, gebeuren via Praktijkonderwijs (PrO) en vso of, als de leerling 16 of ouder is, via Entree-opleidingen op het mbo, leidend tot een mbo-niveau 1-diploma.

Leerlingen met het uitstroomprofiel 'vervolgonderwijs' horen tot de verantwoordelijkheid van het Samenwerkingsverband tot zij hun VO-diploma behaald hebben. Voor leerlingen van het Praktijkonderwijs of het vso met uitstroomprofiel 'arbeid' of 'dagbesteding' kan tot en met het schooljaar waarin de leerling 18 jaar wordt een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) afgegeven worden. Verlenging van de TLV is mogelijk is als dit de kans op een duurzame plek op de arbeidsmarkt of een diploma verhoogt.

³ Een startkwalificatie is een diploma havo/ vwo/ mbo-niveau 2 of hoger. Voor jongeren tot 18 jaar geldt een kwalificatieplicht; dat is de plicht om een startkwalificatie te behalen.

2 Huidige situatie en omgeving

Waar staan we nu? In dit hoofdstuk wordt de situatie beschreven in schooljaar 2016/2017, het laatste volledige schooljaar vóór de komende nieuwe planperiode 2018-2022. Het is een analyse van sterke punten en aandachtspunten als vertrekpunt voor de komende planperiode.

2.1 Samenwerking in de regio

Regionaal Besturenoverleg Onderwijs

In de regio Zuid-Kennemerland zijn de schoolbesturen (PO, VO en MBO) en de gemeenten al jaren verenigd in het Regionaal Besturenoverleg Onderwijs (RBO). Dit orgaan speelt een belangrijke rol in onderwijshuisvesting, samenwerking in de keten, onderwijscapaciteit van scholen (NB: én loting!) en contacten met de gemeenten. Het Samenwerkingsverband functioneert zelfstandig in nauwe samenwerking en overleg met het RBO; het betreft immers dezelfde schoolbesturen.

Deelnemende scholen en besturen aan dit Samenwerkingsverband

Een lijst van schoolbesturen en scholen is opgenomen als bijlage 1. Gezien de eerder genoemde verbondenheid met een aantal omliggende regio's zijn er ook twee schoolbesturen van buiten deze regio aangesloten bij het Samenwerkingsverband. Dit betreft Heliomare Onderwijs en SEIN; op de scholen van deze besturen (Heliomare en De Waterlelie) is een substantieel aantal leerlingen afkomstig uit Zuid-Kennemerland geplaatst. Daarnaast speelt een aantal scholen binnen onze regio een belangrijke rol in het dekkende aanbod van aangrenzende samenwerkingsverbanden.

Zes gemeenten van het Samenwerkingsverband

Dit Samenwerkingsverband VO omvat de zes gemeenten Zandvoort, Heemstede, Haarlemmerliede en Spaarnwoude, Haarlem, Bloemendaal en Velsen. Deze gemeenten zijn gewend samen te werken op een groot aantal onderwerpen waaronder onderwijs en jeugdhulp. Met de gemeenten wordt op overeenstemming gericht overleg (OOGO) gevoerd over onderwerpen uit dit ondersteuningsplan, zoals hulpverlening, dagbesteding en CJG.

De RMC-regio (incl. "Voortijdig Schoolverlaten")

Zuid- en Midden-Kennemerland vormen samen de RMC-regio West-Kennemerland (regio 25). In de stuurgroep Voortijdig Schoolverlaten (VSV) wordt samengewerkt om voortijdige schooluitval te voorkomen. De RMC-regio heeft veel van haar activiteiten gebundeld in "Het Leerplein Zuid- en Midden-Kennemerland". Het huidige beleidsplan "Regionale agenda voor de toekomst; Aanval op de schooluitval 2015-2018" geeft de activiteiten en afspraken weer die de deelnemende gemeenten gemaakt hebben. In 2016 is de samenwerkingsovereenkomst gesloten over de VSV-aanpak voor de jaren 2017 – 2021.

Leerplicht

Leerplichtambtenaren in de regio werken goed samen; in dit geval betreft dat de gehele RMC-regio West-Kennemerland. Het Samenwerkingsverband overlegt met vertegenwoordigers van de subregio's Zuid-Kennemerland en IJmond. Gezamenlijk is er in de vorige planperiode een Handreiking Verzuim opgesteld die nu de basis vormt van de samenwerking tussen leerplicht, jeugdgezondheidszorg en het Samenwerkingsverband. De deelnemende gemeenten hechten veel

belang aan deze samenwerking.

Jeugdgezondheidszorg en Jeugdhulp

De Jeugdgezondheidszorg wordt in de regio uitgevoerd door de GGD Kennemerland. Iedere school heeft een eigen contactpersoon / jeugdarts.

Wat betreft de inrichting van Centra voor Jeugd en Gezin (CJG) verschillen de gemeenten sterk: Haarlem, Zandvoort en Velsen werken samen in het CJG Kennemerland; Heemstede en Haarlemmerliede en Spaarnwoude werken samen in een eigen CJG; ook Bloemendaal heeft een eigen CJG. Deze gemeenten behoren wel allen tot dezelfde regio Jeugdhulp ten behoeve van de inkoop van specialistische jeugdhulp.

Ook zijn er grote verschillen in de vormgeving van het Schoolmaatschappelijk werk (smw). In een aantal gemeenten (Heemstede, Bloemendaal) wordt dit gezien als de taak van de CJG-coach van de school, terwijl elders (Haarlem, Velsen) deze taak separaat wordt belegd en gefinancierd.

Bij de start van Passend Onderwijs en de transitie van de jeugdhulp zijn er tussen de gemeenten en het onderwijs afspraken gemaakt over de samenwerking. Kern van deze afspraken is dat iedere school in de regio een vaste contactpersoon (CJG-coach) heeft bij het CJG in die gemeente/wijk. Deze contactpersoon speelt een belangrijke rol in de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp, zowel in het doorverwijzen naar preventieve zorg als specialistische zorg.

Belangrijk hierbij is te melden dat de Zorg Advies Teams (ZAT's) ook in deze nieuwe situatie nog steeds een rol kunnen hebben en spelen. Uitgangspunt daarbij is echter wel dat zodra er specifiek over een leerling gesproken wordt, of de bespreking herleidbaar is tot een specifieke situatie, ouders hier altijd van op de hoogte zijn en er toestemming voor gegeven hebben.

In schooljaar 2016/2017 wordt er een Impulstraject uitgevoerd tussen Samenwerkingsverband en CJG's. Doel van dit traject is de huidige samenwerking te inventariseren en adviezen op te stellen voor de toekomst.

Regio-indeling

De regionale samenwerking in Kennemerland en omgeving loopt niet altijd via dezelfde regio-indeling. Verschillende instanties kennen verschillende regiogrenzen. Meest in het oog springend is daarbij de indeling in regio's van het Passend Onderwijs PO versus VO: de gemeente Velsen hoort voor het PO bij het Samenwerkingsverband IJmond, terwijl voor het VO deze gemeente is ingedeeld in dit Samenwerkingsverband VO Zuid-Kennemerland. In een aantal situaties vraagt dit extra bestuurlijke aandacht.

2.2 Stand van zaken rond invoering van Passend Onderwijs

Passend Onderwijs

Alle scholen in het Samenwerkingsverband die regulier onderwijs aanbieden kennen twee vormen van ondersteuning aan leerlingen: de basisondersteuning en de extra ondersteuning. Bij de start van Passend Onderwijs en in het vorige ondersteuningsplan is afgesproken dat alle VO-scholen dezelfde basisondersteuning bieden en wat er onder deze basisondersteuning valt. Deze basisondersteuning wordt door de scholen zelf bekostigd. De basisondersteuning is in schooljaar 2015/2016 geëvalueerd; de uitkomst hiervan was dat we in het Samenwerkingsverband doorgaan met deze werkwijze. Zie

voor een beschrijving van de basisondersteuning bijlage 2.

Daarnaast bieden alle reguliere scholen extra ondersteuning (zogenoemde breedte- of lichte ondersteuning), die door het Samenwerkingsverband gefinancierd wordt. Meestal heeft dit de vorm van een trajectvoorziening. In deze voorziening worden leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte, die de basisondersteuning overstijgt, begeleid en opgevangen. Om voor trajectbegeleiding in aanmerking te komen wordt er in de regel eerst een multidisciplinair overleg (MDO) gevoerd waarbij ouders en leerling aanwezig zijn; daarnaast wordt er voor de betreffende leerling een ontwikkelingsperspectief (OPP) opgesteld. Bij korte trajecten kan het voorkomen dat er geen OPP gemaakt wordt.

Andere vormen van extra ondersteuning op de reguliere scholen zijn leerwegondersteuning (lwoo) als er sprake is van leerachterstanden en/of sociaal-emotionele ondersteuningsbehoeften, en individuele arrangementen.

Voor de zogenoemde zware ondersteuning zijn er scholen voor speciaal onderwijs Cluster 3 en Cluster 4. De scholen voor speciaal onderwijs kennen een integrale ondersteuningsstructuur. Alle leerlingen worden hier met een MDO aangemeld.

Daarnaast kent het Samenwerkingsverband een drietal reguliere vmbo-scholen met een integrale ondersteuningsstructuur; tot deze scholen worden leerlingen toegelaten met én leerachterstanden én een specifieke, vaak sociaal-emotionele, ondersteuningsbehoefte. Deze scholen worden intern “zorgscholen” genoemd. Ook hier worden alle leerlingen met een MDO aangemeld.

Als overkoepelend orgaan heeft het Samenwerkingsverband een medeverantwoordelijkheid voor de volgende categorieën leerlingen:

- thuiszitters; dit zijn leerlingen tot 18 jaar die meer dan vier weken zonder geldige reden verzuimen
- absoluut verzuimers: dit zijn jongeren tot 18 jaar die niet staan ingeschreven op een school
- jongeren die vallen onder de Leerplichtwet artikel 5a: deze jongeren zijn vrijgesteld van leerplicht
- voortijdig schoolverlaters: dit zijn jongeren tot 23 die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaten hebben

Het Samenwerkingsverband heeft deze leerlingen in beeld en zoekt samen met netwerk- en ketenpartners naar (individuele) oplossingen.

Samenwerking PO en VO

Aan de overstap van PO naar VO wordt in de regio veel aandacht besteed. Al jaren geeft het RBO het zogenaamde ‘Brugboek’ uit. Dit boek geeft een overzicht van alle scholen in de regio en wordt ieder jaar vóór de herfstvakantie beschikbaar gesteld aan alle basisscholen en ouders in de regio. Dit omvat ook de in de regio vastgestelde formulieren voor aanmelding bij een VO-school.

Belangrijk is te melden dat de scholen in Heemstede, Haarlem, Bloemendaal en Zandvoort een lotingsprocedure kennen. Deze procedure wordt ingericht en uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van het RBO. Met de Samenwerkingsverbanden PO en VO zijn afspraken gemaakt over de overdracht van leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte, zodat er altijd een passende onderwijsplaats komt voor deze leerlingen.

Dit Samenwerkingsverband VO geeft daarnaast een brochure ‘De Overstap’ uit, bedoeld voor

medewerkers (intern begeleiders en groep8-leerkrachten) van basisscholen. In deze brochure worden alle zaken en regelingen bij elkaar gebracht die een rol spelen bij de doorgeleiding van leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte.

In Velsen maken PO- en VO-scholen zelfstandig afspraken over de overstap van PO naar VO, leidend tot een eigen procedure en aanmeldingsformulier.

Samenwerking VO en mbo

In de regio Zuid-Kennemerland is één instelling voor mbo gevestigd: het ROC Nova College. Ten behoeve van een goede doorstroming van specifieke groepen leerlingen wordt al jaren goed samengewerkt. Concreet gaat het om de volgende terreinen:

- Volwassenonderwijs (vavo); de afdeling Volwassenenonderwijs en Educatie heeft veel zgn. 'Rutte-leerlingen' van reguliere VO-scholen op een uitbestedingsovereenkomst (UBO),
- vmbo en mbo; de grootste schoolbesturen in de regio (Dunamare en IRIS) werken rechtstreeks samen met het Nova College; daarnaast is er ook samenwerking tussen dit Samenwerkingsverband en het Nova; sinds schooljaar 2015/2016 loopt er een project t.b.v. 'Jongeren in een kwetsbare positie'.
- Internationale Schakelklassen (ISK); Het ISK wordt in de regio uitgevoerd door Dunamare. Veel leerlingen vervolgen hun opleiding daarna in het mbo, regulier, Nova Entree of vavo. Enkele leerlingen vervolgen hun VO-opleiding in het algemeen vormend onderwijs op één van de scholen van het Samenwerkingsverband. Het Samenwerkingsverband heeft hiertoe onderling in 2015/2016 werkafspraken gemaakt.
- De regio kent een leerwerkbedrijf Perspectief; met dit bedrijf werken schoolbesturen en gemeenten samen om certificering en arbeidsmarkttoeleiding te realiseren voor jongeren met een grote afstand tot de arbeidsmarkt.

Lwoo in Passend Onderwijs

In 2016 heeft het Samenwerkingsverband de keuze gemaakt om lwoo in het passend onderwijs onder te brengen via Opting Out. Intern is gekozen voor een systeem van populatiebeplooiing van de betreffende leerlingen en scholen. Dit is in schooljaar 2016/2017 van start gegaan en zal uiteraard tijdens het startjaar gemonitord en daar waar mogelijk geëvalueerd worden.

Praktijkonderwijs (PRO) in Passend Onderwijs

Sinds 2016 worden de toelaatbaarheidsverklaringen tot het Praktijkonderwijs afgegeven door het Samenwerkingsverband. Hiervoor zijn landelijke criteria vastgesteld, die gehandhaafd worden door de toelatingscommissie van het Samenwerkingsverband (TVO-commissie).

Bovenschoolse voorziening

Het Samenwerkingsverband kent één vorm van bovenschoolse voorziening: +VO. Deze voorziening wordt uitgevoerd (uitbesteed aan schoolbestuur Dunamare) op twee locaties: één in Velsen en één in Haarlem. Hier worden leerlingen maximaal 13 weken opgevangen die om welke reden dan ook tijdelijk niet op hun eigen school terecht kunnen. Na een evaluatie in schooljaar 2015/2016 is dit concept uitgebreid tot vier doorstroomperspectieven:

- Onderwijs: de leerling stroomt door naar regulier of speciaal onderwijs
- Arbeid: de leerling wordt geplaatst in een leerwerktraject of op een (begeleide)

- arbeidsplaats
- Onderwijszorgarrangement: de leerling wordt geplaatst in een behandelcentrum of zorginstelling
- Combinatieperspectief: combinatie van begeleiding door deskundigen en deeltijdonderwijs (eventueel thuis)

Voor plaatsing in de +VO wordt een MDO gevoerd. Als er geen overeenstemming bereikt wordt in dit MDO dan is een observatieperiode in de +VO mogelijk.

Dekkend aanbod

Het hebben en realiseren van een dekkend aanbod aan onderwijs is zeer belangrijk om de hoofddoelstelling van Passend Onderwijs waar te kunnen maken. Momenteel worden de volgende tekortkomingen in dit aanbod gezien:

- vwo-opleiding voor leerlingen met een stoornis in het autismespectrum; voor vmbo en havo is er wel een separaat aanbod;
- diplomagericht vso op niveau vmbo-basis/kader.

In de komende planperiode worden de mogelijkheden om deze 'witte vlekken' op te vullen onderzocht, zie hoofdstuk 4.

2.3 Resultaten van de speerpunten uit Ondersteuningsplan 2014-2018

In het ondersteuningsplan 2014-2018 zijn diverse ontwikkelpunten genoemd. Hieronder volgt een opsomming daarvan met daarbij het behaalde resultaat.

- *Opstellen van een bezwaarprocedure / mediation*
Het Samenwerkingsverband is aangesloten bij de landelijke Onderwijsgechillencommissie. Voorts is er in samenwerking met de OPR een alternatieve geschillenroute met mediation ontwikkeld. Deze is te vinden op de website van het Samenwerkingsverband.
- *Evaluatie van het door het Samenwerkingsverband aangereikte format van het basisondersteuningsprofiel*
Gerealiseerd in maart 2016; resultaat: bijstelling van het basisondersteuningsprofiel. Zie bijlage 2
- *Uitwerking van de onderwijs(zorg)arrangementen*
Er is een procedure voor het aanvragen en toekennen van individuele arrangementen opgesteld. In het schooljaar 2014-2015 zijn er 22 individuele arrangementen afgegeven, met een richtbedrag van € 3500. In schooljaar 2015-2016 zijn er 64 individuele arrangementen toegekend, variërend van € 75 tot € 4000.
- *Opstellen procedure voor verlenging TLV's*
Gerealiseerd in mei 2016.
- *Beleid integratie lwoo/Pro in het Samenwerkingsverband*
Diverse overleggen met werkgroepen lwoo en Pro hebben geleid tot opting out voor lwoo met populatiebekostiging; documenten zijn te vinden op de website van het Samenwerkingsverband.
- *Monitoring van MDO-O's: tevredenheid en effectiviteit*
Bureau Oberon heeft in 2015 en 2016 een onderzoek naar de MDO-O's gedaan bij ouders en medewerkers van zowel PO als VO. Afgezien van een aantal verbeterpunten zijn alle partijen tevreden. In de meeste gevallen zijn de leerlingen terecht met een MDO-O aangemeld en vinden

alle partijen de tijdsinvestering meer dan de moeite waard.

- *Formuleren van een gedeelde visie en beleid VO - mbo, met als doel een sluitende aanpak*
Diverse overleggen zijn tussen deze partijen gevoerd, waaruit meerdere afspraken zijn voortgekomen die tot een betere afstemming hebben geleid.
- *Opstellen van een intern communicatieplan*
Dit ontwikkelpunt is nog niet gerealiseerd.
- *Inrichting van een financiële organisatie*
Dit is in samenspraak met het administratiekantoor, de controller en de accountant op een groot aantal punten gerealiseerd.

2.4 Het Samenwerkingsverband in cijfers

In deze paragraaf wordt een overzicht gegeven van de cijfermatige resultaten die bij het Samenwerkingsverband bekend zijn en intern besproken zijn. Bovendien worden de speerpunten uit het vorige ondersteuningsplan geëvalueerd.

Cijfers Passend Onderwijs

Op een aantal manieren krijgt het Samenwerkingsverband inzicht in de leerlingenaantallen en stromen waar het verantwoordelijk voor is.

In "Kijkglas" wordt geregistreerd welke leerlingen een TLV kregen voor het vso. DUO is verantwoordelijk voor deze cijfers en hevelt op grond van deze registratie het budget automatisch over van het Samenwerkingsverband naar de betreffende school. Het aantal leerlingen in het speciaal onderwijs in de regio is licht stijgend voor de categorie "vso laag".

Het Samenwerkingsverband beheert een eigen digitaal systeem t.b.v. registratie van TLV's voor vso en PrO, aanwijzingen lwoo, verstrekte arrangementen en leerlingen in de bovenschoolse voorziening +VO. In de tabel hieronder staan deze gegevens voor de laatste drie jaar.

	2014-2015	2015-2016	2016-2017
totaal aantal leerlingen woonachtig in swv	17685	17818	
totaal aantal leerlingen schoolgaand in swv	19361	19583	19526
lwoo	1836	1818	1774
PrO	438	466	485
vso	484	489	484
vso laag	424	430	450
vso midden	21	20	11
vso hoog	39	39	23
Individuele arrangementen		22	64
+VO	77	59	37

Cijfers leerplicht: Thuiszitters

Een belangrijke indicatie voor het bereiken van de doelstelling is het aantal thuiszitters. Een

thuiszitter is een leerling die meer dan vier weken zonder geldige reden verzuimt. Registratie van thuiszitters gebeurde tot schooljaar 2015/2016 door de gemeenten. Sinds schooljaar 2015/2016 registreert het Samenwerkingsverband ook de thuiszitters en rapporteert daarover per twee maanden aan de onderwijsinspectie. Het aantal geregistreerde thuiszitters is dit jaar licht toegenomen ten opzichte van schooljaar 2015-2016. Hoewel het aantal door het schooljaar heen fluctueert zijn er in dit Samenwerkingsverband tussen 40 en 50 langdurig verzuimers, waarvan circa twaalf ongeoorloofd. De overigen zijn geoorloofde thuiszitters; dit zijn leerlingen die langer dan vier weken verzuimen wegens lichamelijke of psychische ziekte.

Consulenten en leerplicht hebben een nadere analyse op dit onderwerp gemaakt; dit gaat opgenomen worden in het Impulstraject met de CJG's. Daarnaast is er landelijk duidelijk geworden dat de definitie aangescherpt zal worden.

Cijfers RMC-Regio: "Voortijdig Schoolverlaters" en "Jongeren in een kwetsbare positie"

De aantallen voortijdig schoolverlaters die zonder startkwalificatie uitstromen worden gemeten in de RMC-regio West-Kennemerland, dat zijn de samenwerkingsverbanden Midden-Kennemerland en Zuid-Kennemerland samen.

Analyse van de cijfers van voortijdig schoolverlaters geeft aan dat de terugdringing van het aantal schoolverlaters zoals dat de laatste jaren bereikt is, nu stagneert. In de onderbouw ligt het aantal VSV'ers op 0,2% (dat is gelijk aan het landelijk gemiddelde), in de bovenbouw ligt het op 2,3% voor vmbo (dit is 1,2% boven het landelijk gemiddelde) en 0,4% voor havo/vwo (gelijk aan het landelijk gemiddelde). De stuurgroep zet verscheidene maatregelen in om het voortijdig schoolverlaten verder terug te dringen.

In de Stuurgroep VSV is ook aandacht uitgegaan naar de groep van jongeren in een kwetsbare positie, jongeren die grote moeite hebben zelfstandig een plaats op de arbeidsmarkt te verwerven. In 2016/2017 is een inventariserend en richtinggevend traject gestart, in samenwerking met de regio Midden-Kennemerland.

	2013-2014	2014-2015	2015-2016
Voortijdig schoolverlaters vo	155	126	156
percentage regio	0,70	0,56	0,69
percentage landelijk	0,46	0,47	0,45

3 Beleidsuitgangspunten

Wat willen we bereiken? In dit hoofdstuk wordt het beleid voor de planperiode 2018-2022 geformuleerd: de gekozen beleidsuitgangspunten.

3.1 Regelgeving en adviezen vanuit de overheid

Wet Passend Onderwijs

De wet Passend Onderwijs is in 2014 ingegaan en is het uitgangspunt van dit ondersteuningsplan: in dit plan worden de gestelde wettelijke kaders en verplichtingen ingevuld en uitgewerkt. De taken en verantwoordelijkheden rond inrichting en financiën komen later in dit plan aan bod. De belangrijkste twee inhoudelijke uitgangspunten in de wet zijn:

- in de regio is er sprake van een dekkend aanbod leidend tot een passende plek voor iedere leerling, en
- scholen en samenwerkingsverband dragen zorg voor een ononderbroken schoolloopbaan voor alle leerlingen.

Dit ondersteuningsplan geeft daar nadere invulling aan.

Adviezen van de Onderwijsraad

De Onderwijsraad heeft in het recente verleden enkele belangwekkende adviezen uitgebracht over passend onderwijs.

In 2010 bracht de Onderwijsraad het advies “De school en leerlingen met gedragsproblemen” uit. Dit advies gaat in op de rol van leerlingen, ouders, school en leraren en ook op het samenwerken in de keten van jeugdvoorzieningen.

In 2014 bracht de Onderwijsraad het advies “Samen voor een ononderbroken schoolloopbaan” uit. De drie uitgewerkte aanbevelingen uit dit rapport zijn nog steeds actueel:

- vergroot de toegankelijkheid van jeugdhulpverlening voor het onderwijs,
- trek de onderwijs-zorg lijn door tot in het MBO, en
- zet in op gezamenlijke deskundigheidsbevordering van onderwijs en jeugdhulpverlening.

In 2014 bracht de Onderwijsraad tevens een advies uit over “Overgangen in het onderwijs”. De Raad constateert in dat jaar dat de overgangen niet soepel genoeg verlopen. De Raad pleit o.a. voor:

- periodieke monitoring van alle overgangsbeslissingen,
- maatwerk voor specifieke groepen leerlingen om de overgang te verzachten,
- brede, en zo mogelijk meerjarige, brugklassen te stimuleren.

In de afgelopen planperiode zijn deze adviezen opgepakt; verdere opvolging en uitwerking is nog steeds actueel.

Overige adviezen

Het Nederlands Jeugd Instituut (NJI) heeft op verzoek van de overheid adviezen opgesteld over:

- OOGO; hoe gemeenten die verantwoordelijk zijn voor hulp aan jeugd en ouders en samenwerkingsverbanden die verantwoordelijk zijn voor de invulling van passend onderwijs dit met elkaar in overleg kunnen versterken,
- verbinding van wijkteams en onderwijs.

De Raad voor Volksgezondheid en Samenleving (RVS) heeft in 2016 advies uitgebracht: “Veelzijdig samenwerken met kind en gezin”. De raad constateert dat: “Jeugdhulpverleners, leerkrachten,

huisartsen en andere professionals krijgen regelmatig te maken met problematische situaties in kwetsbare gezinnen. Het maken van een professionele inschatting over wat nodig is voor een gezin vergt durf. Durf om te allen tijde met ouders en kinderen in gesprek te blijven. Durf om de grenzen van eigen deskundigheid en ervaring onder ogen te zien. Durf om andere instanties naar voren te schuiven in het belang van kind en gezin. “

De Raad geeft de volgende adviezen voor het bevorderen van passende en effectieve zorg.

1. De doelen van zorg en ondersteuning komen altijd in dialoog met gezinnen en kinderen tot stand. Vanuit dat uitgangspunt maken zorgprofessionals hun afwegingen hoe te handelen en hoe samen te werken. Bij iedere afweging betrekken zij de ouders en kinderen. Zelfs bij dwangmaatregelen, zoals uithuisplaatsing van een kind.
2. Het is van belang dat professionals zich niet alleen vakinhoudelijk, maar ook op relationeel en normatief gebied blijvend ontwikkelen. Zij hebben te maken met grote spanningen en dilemma's. Niet alleen binnen gezinnen, maar ook in de interactie met andere professionals en bestuurders. Zij moeten goed kunnen reflecteren op hun eigen handelen en dat van anderen. Dat vraagt continue tijd en aandacht.
3. Bestuurders en beleidsmakers moeten professionals de ruimte geven om te experimenteren met vormen van samenwerking; professionals moeten in de praktijk kunnen toetsen wat wel en niet werkt.

Daarnaast gaat de Raad op meerdere plaatsen in haar advies rechtstreeks in op de relatie tussen passend onderwijs en jeugdhulp.

3.2 *Uit het Ondersteuningsplan 2014-2018*

Dit Ondersteuningsplan wil voortbouwen op het vorige plan. Een aantal verworvenheden uit deze voorgaande periode wil het Samenwerkingsverband nadrukkelijk vasthouden.

Passend Onderwijs begint in de klas

Een lijn die doorgezet wordt is het professionaliseren van leerkrachten en de (financiële) ondersteuning daarin van scholen door het Samenwerkingsverband. Voor iedere school is een professionaliseringsbudget beschikbaar gesteld; belangrijkste doel is om dit in te zetten in doorontwikkeling van passend onderwijs in de klas en op de school; dit programma zal nog doorlopen tot einde van het schooljaar 2017-2018.

Inrichting TVO-Commissie

Allereerst betreft dat de wijze waarop de taak van het Samenwerkingsverband om Toelaatbaarheidsverklaringen (TLV's) af te geven voor het speciaal onderwijs wordt ingevuld. Het Samenwerkingsverband heeft in het vorige plan als beleidsuitgangspunt gekozen voor een structuur van Multidisciplinair Overleg (MDO) dat inhoudelijk 'beslist' en een commissie die formeel de gevoerde procedure toetst op volledigheid, transparantie en navolgbaarheid. Dit beleidsuitgangspunt wordt de komende planperiode gehandhaafd.⁴

⁴ Dit beleid kan alleen gecontinueerd worden indien het SWV in een situatie blijft van positieve verevening: minder deelname in de regio aan VSO dan landelijk gemiddeld.

Visie op lwoo

In het ondersteuningsplan 14-18 is gekozen voor *opting out* van lwoo-financiering. Vervolgens is gekozen voor populatiefinanciering van de scholen met een lwoo-licentie. Het Samenwerkingsverband koos hiervoor vanuit de visie dat leerlingen zo min mogelijk “gelabeld” moeten worden, maar wel de ondersteuning moeten krijgen die zij nodig hebben om de leerachterstanden weg te werken en/of sociaal-emotionele ontwikkeling te bevorderen.

Werkwijze

Scholen/besturen zijn zelf verantwoordelijk voor de kwaliteit van het eigen onderwijs en de juiste begeleiding van de eigen leerlingen. Op deze manier geven zij zelfstandig invulling aan de zorgplicht die zij hebben voor hun leerlingen. In het Samenwerkingsverband werken de scholen/besturen samen om die leerlingen waarvoor de school geen passende plaats meer heeft toch een ononderbroken leerlijn te kunnen bieden. De afspraken die daartoe gemaakt worden zijn het verdere onderwerp van dit ondersteuningsplan.

Grenzen

We gaan ervan uit dat alle betrokkenen zich ten volle inspannen om ervoor te zorgen dat de leerling onderwijs kan volgen. Ook ouders en leerlingen hebben een inspanningsverplichting; ze worden geacht ontvankelijk te zijn voor de geboden extra ondersteuning en volledige en juiste informatie te verstrekken.

Er zit een grens aan wat de scholen van het Samenwerkingsverband kunnen bieden. Er kunnen zich situaties voordoen waarbij het onderwijs dat nog gegeven kan worden zo beperkt is of zo kostbaar is dat het niet meer mogelijk dan wel verantwoord is.

Wanneer de hele route van ondersteuningsbehoeften is doorlopen en het blijkt dat de onderwijssituatie onvoldoende is, of men de leerling niet kan bieden wat hij/zij nodig heeft, kan het Samenwerkingsverband of de school aangeven dat er een grens bereikt is. Dat geldt ook in het geval dat ouders en/of leerling zich niet inspannen voor de geboden ondersteuning of daar niet actief in meewerken. Wanneer ouders en/of leerling zich niet kunnen vinden in de aangegeven grens van de school en/of het Samenwerkingsverband kan er gebruik gemaakt worden van mediation of een second opinion aangevraagd worden bij een onafhankelijke commissie.

4 Beleid en doelstellingen

Hoe bereiken we wat we willen? In dit hoofdstuk worden de hoofdlijnen van beleid uitgewerkt voor de komende planperiode. Daarna zal dit steeds in de vorm van een Jaarplan gespecificeerd en uitgewerkt worden; tussentijdse aanpassingen kunnen dan ook per jaar plaats vinden.

Voor de komende planperiode gelden de volgende hoofddoelstellingen van beleid:

input:	1. het verbeteren van de overstap van PO naar VO § 4.1
proces:	2. versterking van passend onderwijs <u>in de klas</u> § 4.2 3. het versterken van de ondersteuningsstructuur van iedere school § 4.3 4. het versterken van specifieke voorzieningen die nodig zijn om specifieke groepen leerlingen d.m.v. passend onderwijs een ononderbroken leerlijn te kunnen bieden § 4.4
output:	5. iedere leerling uit het VO naar de juiste vervoloplek § 4.5

Deze hoofddoelstellingen worden in de volgende paragrafen uitgewerkt.

4.1 De overstap van PO naar VO

Ambitie:

goede en volledige overdracht van de onderwijsondersteuningsbehoefte van de leerling bij de overstap van PO naar VO

In de keten van onderwijs komt het VO (of VSO) voor alle leerlingen na het PO. Het is daarom van eerste belang om de overstap van groep 8 naar de brugklas zo goed mogelijk te laten verlopen voor iedere leerling. Het advies “Overgangen in het Onderwijs” geeft hier heldere handvatten voor. Concreet gaat het erom iedere leerling de best mogelijk denkbare start te geven in het VO op de juiste plek met de juiste ondersteuning indien dat aan de orde is.

In de regio Zuid-Kennemerland zijn er twee aandachtspunten bij de overstap die ook voor leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte van groot belang zijn. Allereerst is dat het zeer diverse aanbod aan scholen. Er ontstaat daardoor veel keuzemogelijkheid voor ouders en leerlingen. Het is daarom van groot belang dat scholen hun ondersteuningsprofiel helder formuleren en kenbaar maken, zodat basisscholen en ouders daar in resp. de advisering en de keuze rekening mee kunnen houden. De regio heeft een groot aantal categorale scholen; opstromen of afstromen in onderbouw of bovenbouw leidt daarom relatief vaak tot gedwongen schoolverandering en de daaraan gepaard gaande problemen. Het tweede punt van aandacht betreft de overaanmelding van leerlingen bij een groot aantal betrokken scholen; dit heeft ertoe geleid dat er in Haarlem/Heemstede al jaren sprake is van loting ten behoeve van plaatsing in een brugklas. Met het RBO is overeengekomen dat leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte vóór de loting een school vinden en vervolgens buiten de loting blijven. Dit is echter een punt van permanente aandacht.

Actiepunten

De volgende concrete beleidspunten zullen de komende planperiode opgepakt worden:

- *verbetering van de terugkoppeling van informatie van VO-scholen naar PO-scholen. Consulenten van zowel het SWV-PO als het SWV-VO zullen hier een rol in gaan spelen. Het 'fijn regelen' van het plaatsen van leerlingen kan alleen continu verbeterd en aangepast worden als PO- en VO-scholen daarover met elkaar in gesprek zijn, zowel op casusniveau als op beleidsniveau; het Samenwerkingsverband richt zich daarbij specifiek op de groep leerlingen die overstapt met een extra ondersteuningsbehoefte; dit krijgt vorm in het houden van MDO's-Overdracht (MDO-O) tussen PO- en VO-scholen,*
- *het organiseren van voorlichtingsbijeenkomsten voor leerkrachten van groep 8, intern begeleiders en zorgcoördinatoren over de overstap van PO naar VO,*
- *het verder ontwikkelen van 'de Overstap' tot een document dat basisscholen helpt en ondersteunt bij het vaststellen en determineren van de ondersteuningsbehoefte van basisschoolleerlingen in het VO; in samenwerking met het SWV-PO hier de basisscholen daadwerkelijk in ondersteunen,*
- *Opname Iwoo en PrO in passend onderwijs. Het doorontwikkelen van de 'aanwijzing' voor Iwoo; het is de ambitie van het Samenwerkingsverband leerlingen niet langer te labelen met het etiket 'leerachterstand', maar hun in het vervolgonderwijs de juiste ondersteuning te bieden in het behalen van hun vmbo-diploma (NB leerachterstanden worden alleen vastgesteld in combinatie met een vmbo-advies). In de komende planperiode zal ook duidelijk worden óf en wanneer PrO onder passend onderwijs zal gaan vallen. Het Samenwerkingsverband zal ook hier gaan streven naar volledige opname in passend onderwijs zonder labeling van leerlingen,*
- *Van speciaal (primair) onderwijs naar VO: speciaal punt van aandacht is de overstap van SO in het primair onderwijs naar het voortgezet (speciaal) onderwijs. Waar mogelijk kunnen leerlingen starten op een reguliere VO-school; waar noodzakelijk worden leerlingen direct geplaatst in het VSO. Dit wordt in een MDO besloten.*

4.1.1 Overdracht PO-VO van leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte

Dit hoofdstuk is in samenwerking met het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs voor het basisonderwijs in Zuid-Kennemerland tot stand gekomen.

Warme overdracht

Iedere overgang in het onderwijs is een grote stap en een belangrijke mijlpaal in het leven van leerlingen. De onderwijsorganisaties hebben weliswaar veel overeenkomsten maar de culturen verschillen van elkaar en de leeromgeving is wezenlijk anders. Met name voor de meer kwetsbare leerlingen brengt de overstap risico's met zich mee. Daar komt bij dat de overstap samenvalt met een andere fase van ontwikkeling waar leerlingen in terechtkomen.

De basisscholen moeten een warme overdracht organiseren als zij denken dat kennis over de leerling noodzakelijk is om een doorgaande ontwikkeling te garanderen. Leerlingen die een specifieke aanpak nodig hebben zijn extra gebaat bij een warme overdracht. De warme overdracht wordt door scholen

onderling geregeld en bestaat doorgaans uit een (telefoon)gesprek tussen de leerkracht of IB'er van de basisschool en de zorgcoördinator of brugklascoördinator van de VO-school.

Het Samenwerkingsverband primair onderwijs is samen met het Samenwerkingsverband voortgezet onderwijs een project gestart om de warme overdracht ook via de leerling zelf te organiseren. De leerlingen geven in deze overdracht zelf aan wat zij belangrijk vinden bij de overgang naar het voortgezet onderwijs en wat zij daarbij aan ondersteuning nodig denken te hebben. De leerlingen beschrijven dit op een eigen overdrachtsformulier genaamd "De Eigen Wijzer", dat is gekoppeld aan de categorieën waarmee het voortgezet onderwijs over de onderwijsbehoeften van leerlingen spreekt. Voor veel leerlingen zijn deze vormen van warme overdracht voldoende, waarmee de voortgezet onderwijsscholen in staat zijn om de meeste leerlingen een passend aanbod te doen. Voor sommige leerlingen is een uitgebreider gesprek nodig waarbij de ouders en de leerling aanwezig zijn; dat noemen we een multidisciplinair overleg (MDO) – zie hieronder.

- **Leerlingen met extra onderwijsbehoeften**

Leerlingen die in het basisonderwijs extra ondersteuning kregen of dat nodig hebben in het voortgezet onderwijs, worden bij het voortgezet onderwijs aangemeld via een warme overdracht of een MDO-O. Dit wordt aangegeven op het formulier 'Basisschooladvies t.b.v. het VO'. Alle VO-scholen hebben inmiddels een breed ondersteuningsaanbod. Hierdoor kunnen leerlingen in principe bij alle VO-scholen terecht. Als een warme overdracht niet volstaat om de onderwijs- en ondersteuningsbehoefte te beschrijven, wordt een MDO georganiseerd (zie hieronder).

- **Leerlingen met leerwegondersteuning**

Leerlingen die vanwege leerachterstanden aangewezen zijn op lwoo in het VO worden direct aangemeld bij een VO-school met leerwegondersteuning volgens de bestaande toelatingsregeling van het RBO. Zij kunnen, evenals Pro-leerlingen, eerder aangemeld worden dan de reguliere aanmelddata.

- **Leerlingen voor Praktijkonderwijs**

Voor Pro-leerlingen moet een toelaatbaarheidsverklaring aangevraagd worden. Voor deze leerlingen wordt een MDO-T gehouden (meestal in de vorm van een intakegesprek met ouders en leerling).

MDO-O en MDO-T

Er zijn ook leerlingen voor wie de overstap minder vanzelfsprekend verloopt. Bij deze leerlingen is een warme en handelingsgerichte overdracht cruciaal. Op didactisch niveau kunnen soms algemene afspraken volstaan, maar bij leerlingen met intensieve ondersteuningsbehoeften is het van belang dat er zorgvuldig wordt gekeken naar de verschillende mogelijkheden en dat er duidelijke afspraken gemaakt worden over de toeleiding en overdracht. De kans op een doorlopende en succesvolle schoolloopbaan wordt op deze manier vergroot en de kans op uitval verkleind.

Het komt voor dat een leerling een specifieke onderwijsbehoefte heeft, die van de VO-school een intensief ondersteuningsaanbod vraagt, dat het basisondersteuningsaanbod⁵ overstijgt. De ondersteuningsbehoefte kan ook betekenen dat de leerling is aangewezen op een vorm van speciaal onderwijs. Of dit daadwerkelijk zo is, wordt in eerste instantie overeengekomen tussen ouders en de basisschool. De basisschool initieert vervolgens een MDO met de betreffende VO-school. Een MDO is een multidisciplinair overleg waarbij ten minste de ouders/verzorgers, de basisschool en de VO-

⁵ Voor de beschrijving van de basisondersteuning zie bijlage 2

school aanwezig zijn; bij voorkeur ook de leerling zelf. Voor de overstap naar een reguliere school is dat een overdrachts-MDO (MDO-O) en voor een PrO-school of vso-school is dat een toelatings-MDO (MDO-T).

- **MDO-O: Leerlingen met intensieve onderwijs- en ondersteuningsbehoeften die de basisondersteuning overstijgen**

De basisschool brengt eerst de onderwijsbehoeftes van een leerling in kaart en bespreekt deze met ouders. Na dit overleg besluit de basisschool eventueel om een MDO-O te initiëren met de VO-school waarvoor ouders hebben gekozen. Bij dit MDO-O zijn ouders, basisschool, VO-school en eventueel andere betrokkenen aanwezig, bij voorkeur ook de leerling zelf. De VO-school krijgt de onderwijsondersteuningsbehoeften van te voren op papier, zodat ook zij zich goed kunnen voorbereiden. Het doel van het MDO is om verdiepende vragen te stellen en elkaars redenering te horen. Deze MDO-O-gesprekken vinden plaats tussen 1 november en 15 februari. Leerlingen die vroegtijdig middels deze overdracht worden aangemeld, en daadwerkelijk aangewezen zijn op extra (traject)ondersteuning van deze school, vallen buiten de reguliere aanmelding en daarmee buiten de loting.

Voor leerlingen die naar een 'zorgschool' gaan (dit is een vmbo-school met een integrale ondersteuningsstructuur) en voor leerlingen met leerachterstanden die toch een TL-advies hebben gekregen, wordt altijd een MDO-O gehouden. Bovendien moet de basisschool al in groep 7 starten met het opstellen en uitvoeren van een ontwikkelingsperspectiefplan (OPP).

- **MDO-T: Leerlingen die een toelaatbaarheidsverklaring nodig hebben (voor het vso en het PrO)**

Voor leerlingen uit het basisonderwijs (ook voor leerlingen die in het basisonderwijs al een TLV hebben), die aangewezen zijn op het ondersteuningsaanbod van het vso of het PrO dient een toelaatbaarheidsverklaring aangevraagd te worden bij het Samenwerkingsverband VO. Dit geldt ook voor leerlingen die aangewezen zijn op een specifiek onderwijsarrangement. Er vindt met het VO een MDO-T overleg plaats.

De samenwerkingsverbanden monitoren vanaf schooljaar 14-15 de overgang van bovenstaande leerlingen. Daarbij staan de volgende drie vragen centraal:

- Zijn de leerlingen met extra ondersteuningsbehoefte goed overgedragen?
- Hadden alle leerlingen volgens de VO-scholen ook daadwerkelijk extra ondersteuning nodig?
- Waren er leerlingen zonder overdracht/extra ondersteuning, waarbij dit wel had gemoeten?

4.2 Doorontwikkeling van Passend Onderwijs in de klas en op de school

Ambities:

- **vergroten van de handelingsbekwaamheid van docenten en medewerkers, onder andere door verdere professionalisering**
- **koppeling mentoraat en trajectbegeleiding**

Voor de doorontwikkeling van passend onderwijs stelt het Samenwerkingsverband per school een budget ter beschikking, gerelateerd aan het aantal leerlingen op de school. Het doel hierbij is driedig:

- a) docenten zijn nog beter toegerust voor de dagelijkse lespraktijk met een diversiteit aan

leerlingen;

- b) op de school ontstaat een integrale structuur: door de koppeling van mentoraat en trajectbegeleiding wordt de ondersteuningsstructuur op de school een organisch geheel;
- c) er vindt uitwisseling van 'good practices' tussen scholen plaats; het Samenwerkingsverband organiseert hiervoor jaarlijks een bijeenkomst.

4.2.1 Integrale ondersteuningsstructuur

Voor het welslagen van passend onderwijs is het van belang dat zowel leerlingen en ouders als docenten en medewerkers de ondersteuningsstructuur als één geheel en continuüm ervaren: de juiste ondersteuning op het juiste moment. Het samenwerkingsverband wil juist deze integraliteit de komende jaren bevorderen en monitoren. Kwaliteitskenmerken van een integrale structuur zijn:

- planmatig werken door de betrokken professionals,
- een systeem van professionalisering (o.a. intervisie en supervisie) dat de betrokken professionals ook zelf verder professionaliseert,
- een goede inbedding in de schoolorganisatie (afdelingen, docententeams, schoolleiding, medewerkers),
- tevredenheid van betrokkenen (leerling, ouders, docent/medewerker) over de geboden begeleiding.

Het Samenwerkingsverband wil deze kwaliteitsindicatoren de komende jaren gebruiken naast meer cijfermatige gegevens over uitval en afstroom, thuiszitters en vroegtijdig schoolverlaters.

4.3 Ondersteuningsstructuur van de school

De basis van passend onderwijs is de ondersteuning van iedere leerling op de eigen school. De kwaliteit van deze ondersteuning is derhalve van groot belang. Dit begint bij ondersteuning van de docent in en tijdens de les; daarnaast spelen mentor, zorgcoördinator en trajectbegeleider in specifieke situaties een belangrijke rol.

Ambities:

- Elke school binnen het samenwerkingsverband zet zich ten volle in om de eigen leerlingen goed te ondersteunen zodat zij op deze school uitstromen in overeenstemming met hun uitstroomperspectief (diploma, arbeid of dagbesteding)
- Elke school heeft daarvoor een toereikende ondersteuningsstructuur, die beschreven is in het schoolondersteuningsprofiel
- Er is een goede samenwerking met ketenpartners; dit leidt er o.a. toe dat er geen thuiszitters zijn

4.3.1 Basisondersteuning

Alle scholen in het Samenwerkingsverband kennen hetzelfde pakket aan basisondersteuning. Dit is de ondersteuning die zonder financiële middelen vanuit het Samenwerkingsverband door alle scholen ingezet wordt. De deelnemende scholen in het Samenwerkingsverband vinden het alle belangrijk dat iedere school deze ondersteuning kan geven aan de leerlingen die onderwijs op de betreffende school volgen. Tot de basisondersteuning behoort ook het wegwerken van eventueel opgelopen leerachterstanden, opdat de leerling uitstroomt met een diploma, deelcertificaat of een

duurzame plek op de arbeidsmarkt vanuit de school waar de leerling is binnengekomen. Zie bijlage 2. In het schoolondersteuningsprofiel werken scholen nader uit welke ondersteuning zij naast de basisondersteuning verder uit eigen middelen bieden, dit wordt weergegeven op de zogenaamde “kruisjeslijst” die te vinden is op de website van het Samenwerkingsverband.

Actiepunt:

- *Schoolondersteuningsprofielen en kruisjeslijsten zodanig aanpassen dat zij voor ouders toegankelijk, overzichtelijk, makkelijk leesbaar en vindbaar zijn.*

4.3.2 Trajectbegeleiding

Iedere school ontvangt van het Samenwerkingsverband budget om een ondersteuningsstructuur in te richten voor leerlingen met een specifieke ondersteuningsbehoefte; op de meeste scholen is dat een trajectvoorziening met een trajectbegeleider.

De trajectvoorziening heeft drie pijlers:

1. Begeleiding en ondersteuning van leerlingen
2. Coaching van docenten
3. Educatief partnerschap met ouders: samenwerking en directe communicatielijnen

1 Begeleiding en ondersteuning van leerlingen

Zodra een school merkt dat de gestelde einddoelen van het onderwijs door leer- en/of gedragsproblemen, achterstanden, ziekte, thuissituatie of anders dreigen niet behaald te kunnen worden, wordt er door middel van een ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) onderzocht en afgesproken welke specifieke ondersteuningsbehoefte er is en hoe deze gerealiseerd kan worden. Dit alles om zicht te blijven houden op het brede einddoel van onderwijs. Voor leerlingen die dit betreft zal een OPP opgesteld worden in samenspraak met de ouders. De trajectbegeleider monitort, begeleidt en komt waar nodig met aanpassingsvoorstellen. Het OPP geeft structuur aan het handelingsgericht werken binnen de school voor de geformuleerde doelen. Indien noodzakelijk wordt er in een MDO aan gewerkt om een integraal diagnostisch beeld te vormen en van daaruit passende jeugdhulp te organiseren.

2 Coaching van docenten

De trajectvoorziening biedt expertise en ondersteuning aan docenten en school. Docenten kunnen bij de trajectbegeleider terecht voor informatie en advies over hoe om te gaan met de onderwijsbehoeften van de leerling en welke aanpak en ondersteuning het beste werkt. Ook kan de trajectbegeleider in de klas de interactie tussen docent en leerling observeren en door het geven van gerichte handelingadviezen en feedback de docent ondersteunen.

3 Educatief partnerschap met de ouders: samenwerking en directe communicatielijnen

Samen met ouders wordt besloten tot plaatsing in de trajectvoorziening. Het opstellen van het ontwikkelingsperspectief gebeurt in samenspraak met ouders en ouders zijn nauw betrokken bij de evaluaties. Voor ouders is de trajectbegeleider, naast de mentor, een vast aanspreekpunt en samenwerkingspartner in de ondersteuning van hun kind. Hierdoor ontstaat er meer rust en basisveiligheid bij ouder en leerling.

In het plan van aanpak wordt uitgegaan van de driehoek school-ouders-leerling. Alle beschikbare informatie, ervaring en kennis wordt bij elkaar gelegd. Wat gaat goed? Waar moet extra ondersteuning bij geboden worden? Op welke wijze? Wat biedt de trajectvoorziening hierin? Wat kan er thuis gebeuren? En wat wordt er van de leerling verwacht? Door vervolgens in de praktijk de communicatielijnen heel kort te houden worden - zo is al gebleken - mooie resultaten geboekt.

Inrichting van de trajectvoorziening

Iedere school bepaalt zelf hoe de voorziening voor de eigen school wordt ingevuld, met inachtneming van de drie pijlers en het doel dat zoveel mogelijk leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften het diploma op de eigen school behalen. Ruwweg zijn er twee organisatievormen te zien: een meer vaste groep met een eigen ruimte en een flexibele (ambulante) vorm.

4.3.3 Schoolmaatschappelijk werk

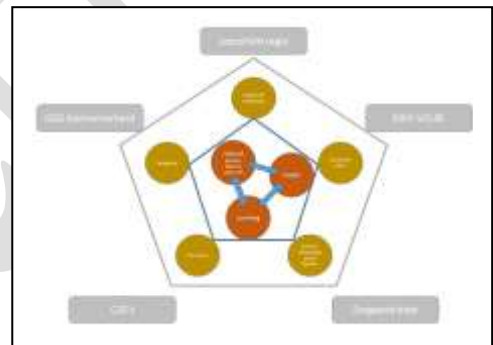
Zoals eerder beschreven is het maatschappelijk werk op de scholen per gemeente in het Samenwerkingsverband verschillend geregeld. Het Samenwerkingsverband zou graag zien dat iedere school door de jeugdhulp uit de eigen gemeente een voorziening heeft of krijgt die het maatschappelijk werk uitvoert in de school. Van een goed georganiseerd schoolmaatschappelijk werk gaat een preventieve werking uit; de voorziening kan zeer laagdrempelig zijn. Het is daarmee een essentiële schakel tussen onderwijs en jeugdhulp. De opzet is een kortdurende interventie als er sprake is van problematiek met elementen buiten de school (ouders, vriendenkring enz.).

Actiepunt:

- *Schoolmaatschappelijk werk bespreken met gemeenten, met als doel afstemming over de inzet van smw in alle gemeenten en realisering van de aansluiting met CJG*

4.3.4 Samenwerking met ketenpartners

In geval een leerling op een school extra ondersteuning nodig heeft is er een aantal samenwerkingspartners die steeds betrokken zullen zijn in te voeren MDO's. Dat zijn o.a. Leerplicht, CJG-coaches, jeugdartsen, schoolmaatschappelijk werkers; samen met de zorgcoördinator van de school en de consulent van het Samenwerkingsverband zijn zij betrokken bij individuele casussen.

De stappen die doorlopen worden als er sprake is van problematiek die (deels) buiten de school ligt zijn:

1. Preventief: schoolmaatschappelijk werk of groepsaanbod zoals SOVA-trainingen
2. Intensieve samenwerking met CJG en zorgaanbieders ten behoeve van individuele leerlingen, met inzet van individuele arrangementen
3. Doorbraaktafel (doorzettingsmacht van het Samenwerkingsverband) ter voorkoming van thuiszitters

Actiepunt:

- *Het kernpartnermodel in de regio versterken door gestructureerd overleg op managementniveau. Inzet daarbij is de samenwerking tussen organisaties verder te ontwikkelen, o.a. door regelmatig backtracking van enkele ingewikkelde casussen*

4.3.5 Individuele arrangementen

Naast de hierboven genoemde ondersteuning op een school kan het soms noodzakelijk zijn een leerling daarbovenop extra maatwerkondersteuning te geven. Dit kan in de vorm van een

arrangement. Het Samenwerkingsverband kent onder andere de volgende arrangementen in de scholen:

- maatwerkarrangement; hierbij kan gedacht worden aan extra ondersteuning op diverse terreinen, van didactisch tot sociaal-emotioneel
- taalarrangement; voor leerlingen die via de Internationale Schakel Klassen (ISK) op één van de scholen terecht gekomen zijn, kan in bijzondere situaties een extra taalarrangement worden toegekend; hiervoor zijn aparte beleidsafspraken gemaakt
- zorgbudget voor zorgscholen

Actiepunt:

- *arrangementen rondom thuisonderwijs, docent op de fiets, deeltijdonderwijs verder uitwerken.*

4.3.6 Zorgscholen

Het Samenwerkingsverband kent drie scholen voor vmbo/lwoo met een geïntegreerde ondersteuningsstructuur: Paulusmavo, Daaf Gelukschool, Tender College IJmuiden. Op deze scholen worden alleen leerlingen geplaatst indien zij naast leerachterstanden ook extra (meestal sociaal-emotionele) ondersteuningsbehoeften hebben. Deze scholen kennen een eigen aannamebeleid. Het schoolbestuur en het Samenwerkingsverband dragen zorg voor voldoende capaciteit.

In 2016 is een toelatingsbeleid ontwikkeld voor de zorgscholen. Hoofdpunten hieruit zijn:

1. Voor een leerling die aangemeld wordt op een zorgschool moet ten minste vanaf groep 7 op de basisschool een ontwikkelingsperspectiefplan opgesteld zijn. Niet alleen de ondersteuningsbehoefte is daarin beschreven, maar ook de acties die de basisschool hiervoor heeft ingezet.
2. Voor aanmelding op een zorgschool wordt altijd op initiatief van de basisschool een MDO-O gevoerd, waarin onderzocht wordt of de zorgschool de benodigde ondersteuning kan bieden.
3. Als in het MDO blijkt dat de leerling niet per se is aangewezen op de integrale ondersteuningsstructuur van een zorgschool, dan zal de zorgschool zorgen voor een passend onderwijsondersteuningsaanbod op een andere school, bijvoorbeeld met behulp van de trajectvoorziening van een reguliere school.

Het Samenwerkingsverband ervaart de volgende knelpunten:

- twee scholen (Daaf Gelukschool, Paulusmavo) halen al enkele jaren het maximaal te plaatsen aantal leerlingen in bepaalde leerjaren; de Paulusmavo al bij de onderinstroom in de brugklas, de Daaf Gelukschool door zijinstroom in de hogere leerjaren. Het Samenwerkingsverband maakt zich zorgen over plaatsing van leerlingen bij onvoldoende capaciteit
- hierdoor is er steeds minder plaats voor zijinstroom op deze twee scholen; voor onderbouwers van andere scholen wordt soms overplaatsing naar een zorgschool aangevraagd.

Het gesprek hierover is in juni 2016 gestart tussen de betreffende scholen, het schoolbestuur (Dunamare) en het Samenwerkingsverband.

4.3.7 Scholen voor speciaal onderwijs

Deze scholen kennen vanouds een eigen integrale ondersteuningsstructuur die in hun financiering verwerkt is.

Actiepunt:

- *In 2017/2018 worden afspraken met de vso-scholen met betrekking tot 'groeibekostiging' nader uitgewerkt. Als leerlingen gedurende het schooljaar overstappen van VO naar vso, worden de vso-scholen door het Samenwerkingsverband gecompenseerd voor deze groei.*

4.4 Specifieke doelgroepen en bovenschoolse ondersteuning

Binnen het Samenwerkingsverband zijn er enkele specifieke groepen leerlingen die extra (beleids)aandacht vragen; zij worden in deze paragraaf besproken. Deze groepen vormen daarmee de check of het totale aanbod van alle scholen dekkend is voor de regio of dat er groepen leerlingen zijn die nu geen passend onderwijs kunnen ontvangen en waarvoor nieuwe vormen van onderwijs ontwikkeld moeten worden. Deze groepen krijgen voorrang in het meerjarenbeleid van het Samenwerkingsverband.

Ambities:

- **De school (h)erkent specifieke onderwijsondersteuningsbehoeften bij al haar leerlingen en levert de benodigde ondersteuning conform het schoolondersteuningsprofiel;**
- **Er is geen onterechte afstroom of uitval door een niet-erkende of niet-gehonoreerde ondersteuningsvraag;**
- **Alle thuiszitters zijn in beeld;**
- **Er is een doorzettingstafel voor langdurig geoorloofd verzuimers die wachten op plaatsing in een zorginstelling;**
- **Bij een vrijstelling 5a of 11g is altijd een consulent van het Samenwerkingsverband betrokken. Er wordt per leerling bekeken welke vorm van onderwijs nog wél mogelijk is.**

4.4.1 Afstromers en zorgleerlingen

Afstromen wordt in de regio gezien als een reguliere zaak; scholen maken via het RBO onderlinge afspraken over plaatsing van deze leerlingen. Gezien het grote aantal afstromers in het gehele Nederlandse onderwijs, zowel in onderbouw als bovenbouw, is het te verwachten dat ook een aantal leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte ieder jaar zal afstromen.

Voor de overplaatsing van “zorgleerlingen” hebben de besturen binnen dit Samenwerkingsverband afspraken gemaakt. De doorzettingsmacht ligt bij het Samenwerkingsverband. Op inhoudelijke gronden doen oude school en consulent een voorstel; als de scholen er niet uitkomen beslist de directie van het Samenwerkingsverband na consultatie van de betrokkenen – waaronder de ouders. Jaarlijks wordt aan de schoolbesturen gerapporteerd hoeveel leerlingen via deze procedure geplaatst zijn op de verschillende scholen, zodat er nadere afspraken gemaakt kunnen worden of aanwijzingen worden gegeven aan de directeur van het Samenwerkingsverband.

4.4.2 Jongeren in een kwetsbare positie

Jongeren in een kwetsbare positie zijn jongeren die vanwege een bijzondere thuissituatie, gedragsproblemen en/of specifieke leerbehoeften kwetsbaar zijn en een verhoogd risico lopen om uit te vallen uit het onderwijs zonder startkwalificatie of een goed arbeidsmarktperspectief. Zij

worden dan voortijdig schoolverlater (VSV'er). Deze doelgroep is vooral te vinden onder de groep jongeren die uitstromen uit het PrO, het vso en mbo niveau 1.

Voor de begeleiding van deze jongeren is vanuit de VSV-gelden een projectgroep ingesteld: ATTN – Arbeidsmarkt Training en Toeleidings Netwerk. De doelstelling van deze projectgroep, waarin onderwijs, opleiders, gemeenten en werkgevers samenwerken, luidt: een gezamenlijke aanpak realiseren van om jongeren met afstand tot de arbeidsmarkt maximale kansen te bieden op passende zinvolle en duurzame arbeidsparticipatie naar vermogen. Om dit te bereiken wordt vanuit een collectieve ambitie een samenhangend aanbod in de regio gerealiseerd waar alle participanten hun schouders onder zetten.

Actiepunten m.b.t. voortijdig schoolverlaten, in samenwerking met de projectgroep en stuurgroep VSV:

- *Analyse van de uitval in de bovenbouw havo/vwo*
- *Overdracht van leerlingen met extra ondersteuningsbehoefte naar het mbo*
- *Voortzetting ATTN-project*

4.4.3 Thuiszitters

Sinds schooljaar 2015/2016 registreert het Samenwerkingsverband de thuiszitters en rapporteert daarover viermaal per jaar aan de onderwijsinspectie. Thuiszitters zijn jongeren tot 18 jaar die zonder geldige reden meer dan vier weken verzuimen. In overleg met Leerplicht is een 'handreiking verzuim' opgesteld, waarin de stappen bij verzuim beschreven zijn en de regiehouders benoemd zijn.

Maar dit Samenwerkingsverband voelt ook de verantwoordelijkheid voor de volgende jongeren:

- a) geoorloofd verzuimers (langer dan 4 weken afwezig wegens psychische of fysieke ziekte)
- b) absoluut verzuimers (niet ingeschreven op een school)
- c) leerlingen met een vrijstelling 5a of 11g

Het Samenwerkingsverband wil partner zijn in het permanent checken van de onderwijsbehoefte van deze leerlingen en in het overleg gaan over het aanbieden van het gewenste onderwijs. Voor leerlingen die langdurig wachten op plaatsing in een zorginstelling wil het Samenwerkingsverband een doorzettingstafel instellen, waarbij de gemeenten/Leerplicht en de scholen nauwgezet de stand van zaken monitoren en plaatsing bespoedigen.

Voor de leerlingen met een vrijstelling wil het Samenwerkingsverband afspraken met Leerplicht maken, waarin de aandachtspunten zijn

- vóór het verlenen van een vrijstelling wordt een consulent van het Samenwerkingsverband bij de casus betrokken
- vrijstellingen worden voor een bepaalde duur gegeven; na het verstrijken van de gestelde termijn wordt de casus geëvalueerd
- als een leerling met een vrijstelling de VO-leeftijd bereikt, wordt de casus opnieuw bekeken
- voor leerlingen met een vrijstellingen wordt de mogelijkheid tot deeltijdonderwijs bekeken

4.4.4 Van VSO (terug) naar regulier VO-onderwijs

Het Samenwerkingsverband heeft als uitgangspunt "speciaal onderwijs als het moet en (weer) naar regulier onderwijs als het kan". Een overstap van speciaal naar regulier onderwijs moet door alle partijen zorgvuldig voorbereid worden. Een beschrijving van de stappen die daarbij gezet moeten

worden staat in de notitie 'Beleid overplaatsing van vso naar regulier vo' (bijlage 5).

4.4.5 Wat als regulier onderwijs echt niet (meer) lukt?

Het gebeurt dat ondanks inzet van school, ouders en leerling de huidige school niet langer meer passend is voor de leerling en diens verdere schoolloopbaan. In veel situaties zal er ook al sprake geweest zijn van de inzet van een arrangement om te ervaren of daarmee de leerling wel verder kan. Twee mogelijkheden dienen zich in deze situatie aan: afstromen en/of plaatsing in het VSO.

Plaatsing in het VSO is een zaak voor het Samenwerkingsverband dat een TLV zal moeten afgeven. Eerder is al gesteld hoe het Samenwerkingsverband dat doet via formele toetsing door de commissie van het advies van de betrokkenen: ouders en professionals. De praktijk leert dat overplaatsing van een reguliere VO-school naar het VSO een proces is dat ingewikkeld is en tijd vraagt aan alle betrokkenen om daaraan te wennen. Het Samenwerkingsverband wil hier zorgvuldig mee omgaan. Hierbij hoort ook de plaatsing van leerlingen in het VSO tijdens het schooljaar.

Als ouders en professionals het niet eens kunnen worden over een plaatsing in het VSO, kan de school toch een TLV aanvragen voor de leerling. De school met de zorgplicht en het Samenwerkingsverband zijn er immers verantwoordelijk voor dat er wel een passende onderwijsplek aangeboden wordt.

VSO-scholen geven aan erg onder druk te staan door de huidige afspraak dat leerlingen die een TLV krijgen meteen instromen in het VSO. De klassen in het VSO ervaren dit als onrust en zijn vaak een periode moeilijk te managen.

Actiepunt:

Voorstel uitwerken over het instromen van nieuwe leerlingen op alle momenten in het jaar op plaatsen die daadwerkelijk beschikbaar zijn door te werken met populatiebekostiging. Intern werken aan tijdige communicatie rond leerlingen die deze overstap gaan maken. In tussenperiodes dit eventueel met een arrangement opvangen

4.4.6 Leerlingen met autisme of verwante stoornis

De Vestiging Gunning op de Daaf Geluk (VG DG) is een voorziening voor leerlingen met geïnternaliseerde angst- en ASS-problematiek, op de niveaus kaderberoepsgericht vmbo, vmbo-theoretische leerweg en havo (ook wel auti-havo genoemd). De maximum capaciteit van deze school wordt al enkele jaren bereikt; zijinstroom is nauwelijks nog mogelijk.

In deze regio is geen aparte school voor vwo-leerlingen met internaliserende problematiek. Deze leerlingen worden ondersteund binnen de trajectbegeleiding van de reguliere vwo-scholen. Onderzocht moet worden of dit aanbod voldoende is of dat er een extra voorziening nodig is. Deze voorziening zou dan eventueel gekoppeld kunnen worden aan de havo-afdeling van de VG DG. De mogelijkheden om daar een gedifferentieerd lesprogramma aan te bieden moeten in dat onderzoek meegenomen worden.

De ambitie van het Samenwerkingsverband is een tweesporenbeleid: waar mogelijk via passend onderwijs d.m.v. trajectbegeleiding in bestaande scholen - met daarnaast een aparte vwo-locatie, eventueel gekoppeld aan de havo-afdeling van de VG DG.

Actiepunten:

- *Capaciteit havo op Gunning vestiging Daaf Geluk bespreken*
- *Mogelijkheden voor vwo voor leerlingen met geïnternaliseerde angst- en ASS-problematiek onderzoeken*

4.4.7 *Leerlingen op het grensvlak vmbo-PrO*

Voor leerlingen met leerachterstanden en een IQ tot 85 is het niet altijd meteen duidelijk of zij beter op hun plaats zijn in het Praktijkonderwijs of in het vmbo-beroepsgericht. Vaak zijn zij gebaat bij een kleinschalige leeromgeving, die de PrO-scholen in de regio wel, maar de vmbo-beroepsgerichte scholen in Haarlem niet kunnen bieden. In 2014 is door het Samenwerkingsverband onderzoek gedaan naar de wenselijkheid en haalbaarheid van een aparte voorziening in Haarlem voor deze doelgroep, maar tot uitvoering is het niet gekomen. Daarom wil het Samenwerkingsverband een andere mogelijkheid onderzoeken, naar voorbeeld van het Tender College in IJmuiden, waar zowel vmbo als PrO wordt aangeboden in één gebouw. Daar zijn schakelklassen ingericht voor leerlingen op het grensvlak PrO/vmbo, van waaruit de leerling kan doorstromen naar zowel PrO als vmbo. Deze opzet blijkt goed te werken. Het Samenwerkingsverband wil de mogelijkheden onderzoeken om dergelijke schakelklassen ook in Haarlem te starten, mogelijkerwijs in de samenwerking tussen twee scholen.

Actiepunt:

- *Onderzoek naar mogelijkheid combiklassen in Haarlem*

4.4.8 *Bovenschoolse arrangementen*

+VO is de naam van de bovenschoolse voorziening die door het Samenwerkingsverband vo Zuid-Kennemerland in stand gehouden wordt. Wanneer het ondersteuningsaanbod van de school onvoldoende aansluit op de ondersteuningsbehoefte van een leerling, of wanneer om een andere reden de school handelingsverlegen is, kan de leerling tijdelijk geplaatst worden in deze bovenschoolse voorziening. Het ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) van de leerling vormt de basis voor het programma in de +VO.

Er zijn vier arrangementen mogelijk:

A. Doorstroomperspectief onderwijs

Het perspectief is plaatsing in regulier vo - hetzij op de school van herkomst, hetzij op een andere vo-school; in sommige gevallen mbo of vso. Hieronder valt ook de huidige time-outfunctie, die voorlopig op beperkte schaal gehandhaafd wordt en die in specifieke gevallen de vorm van crisisplaatsing aan kan nemen als de veiligheid van leerlingen of medewerkers op de school van herkomst in het geding is.

B. Doorstroomperspectief arbeid

Het perspectief is plaatsing in een leerwerktraject of op een (begeleide) arbeidsplaats.

C. Doorstroomperspectief onderwijszorgarrangement

Het perspectief is plaatsing in een behandelcentrum of zorginstelling, met als uiteindelijk doel te komen tot een maatwerkcombinatie van onderwijs en zorg/jeugdhulp.

D. Combinatieperspectief

Het perspectief is deeltijdonderwijs: een combinatie van begeleiding door deskundigen en deeltijdonderwijs (eventueel thuis). Een re-integratietraject na thuiszitten kan een combinatieperspectief zijn.

Als in het MDO geen overeenstemming is bereikt over het doorstroomperspectief is een vijfde arrangement mogelijk, waarbij na observatie een second opinion gegeven wordt.

Actiepunt

De +VO voorziening ombouwen tot een systeem van bovenschoolse arrangementen om aan meer leerlingen maatwerk te kunnen leveren.

4.5 Iedere leerling naar de juiste vervolgplek

Verreweg de meeste leerlingen stromen na het VO door naar een passende plek in vervolgonderwijs, op de arbeidsmarkt of in dagbesteding. Toch zijn er enkele groepen die speciale aandacht vragen om hun ontwikkelingsloopbaan ononderbroken voort te kunnen zetten. Deze groepen worden in deze paragraaf besproken.

Ambitie:

Alle leerlingen, en zeker die met een specifieke ondersteuningsbehoefte, worden naar de juiste vervolgplek begeleid en goed en volledig overgedragen

De uitstroommogelijkheden in het VO zijn

- het behalen van een havo- of vwo-diploma dat al een startkwalificatie is
- het behalen van een vmbo-diploma dat toegang geeft tot een vervolgopleiding die een startkwalificatie geeft (havo, mbo-niveau 2 of hoger)
- uitstroom naar duurzame arbeid (ATTN)
- uitstroom naar dagbesteding

Er is een tussenstap mogelijk voor de mbo-startkwalificatie: leerlingen voor wie mbo-niveau 2 nog niet direct haalbaar is, kunnen via de Entree-opleiding (mbo-niveau 1) toegang krijgen tot mbo-niveau 2 of de arbeidsmarkt.

Met name voor leerlingen die extra ondersteuning gekregen hebben in het VO is de overstap naar mbo, hbo of WO soms erg groot.

Actiepunt:

Gesprekken met mbo, hbo en WO starten om de overstap van leerlingen met een specifieke ondersteuningsbehoefte te vergemakkelijken; o.a. door goede overdracht van de ondersteuningsbehoefte.

Ook andere doelgroepen leerlingen behoeven extra aandacht: vavoleerlingen en ongediplomeerde uitstromers.

4.5.1 VAVO

We constateren dat er steeds meer leerlingen in de bovenbouw van vmbo-TL, havo en vwo uitvallen en hun schoolcarrière om moverende redenen in het vavo voortzetten. Het vavo is daarmee een belangrijk onderdeel geworden in de regio om een dekkend aanbod te realiseren en voortijdig schooluitval te voorkomen. Het Samenwerkingsverband zal de komende planperiode een tweesporenbeleid volgen:

- enerzijds het vavo (financieel) ondersteunen om de zorgstructuur voor leerlingen die op een UBO vanuit het reguliere onderwijs aldaar aan het onderwijs deelnemen de juiste en passende ondersteuning te kunnen geven, en
- anderzijds de reguliere scholen ondersteunen en aanspreken op hun doorplaatsing naar het vavo met als oogmerk het doorstroompercentage in het eigen onderwijs te vergroten en daarmee de deelname aan vavo te verkleinen.

4.5.2 Ongediplomeerde uitstroom - VSV

Alle leerlingen die zonder diploma uitstromen worden gemonitord in de Stuurgroep VSV (Voortijdig School Verlaten; RMC regio West Kennemerland). De regio kent een gezamenlijk plan van aanpak. Er is één speciale groep die de aandacht van het Samenwerkingsverband heeft: jongeren in een kwetsbare positie. Hiervoor is de projectgroep ATTN ingesteld, die door middel van uitstroomtafels bemiddelt naar een juiste vervolgplek voor de leerling (zie ook p. 23).

4.6 Educatief partnerschap met ouders

Voor het realiseren van passend onderwijs hebben de school en de ouders elkaar nodig. Er is sprake van een gelijkwaardige relatie tussen ouders en school, met waardering voor elkaars deskundigheid en een besef van de ongelijkheid als het gaat om professionaliteit of ervaringsdeskundigheid. Ouders zijn leidend in de ontwikkeling van hun kind en worden betrokken bij het onderwijs van hun kind, tenzij de veiligheid van het kind in het geding is.

Educatief partnerschap is daarom een van de pijlers van passend onderwijs. De jongere, zijn ouder(s) en de school vormen samen een driehoek, waarin zij gebruik kunnen maken van elkaars kracht. Bij het aanmelden van een leerling met extra onderwijsondersteuningsbehoeften op een vo-school is het van belang dat ouders volledige informatie geven en met de school bespreken welke ondersteuning de school kan bieden en op welke wijze die wordt ingezet. Het schoolondersteuningsprofiel geeft hierbij houvast.

Belangrijke kenmerken bij educatief partnerschap zijn:

- Wederzijdse betrokkenheid van ouders en school
- Beide partijen voelen zich gehoord, gezien en gerespecteerd
- Beide partijen kunnen invloed uitoefenen
- Dialoog en positieve feedback
- Transparantie over wederzijdse verwachtingen

Alle scholen besteden bijzondere aandacht aan de kwaliteit van de communicatie met de ouders. Die kwaliteit wordt gewaarborgd door vertrouwen, respect en verbondenheid met de leerling.

Vanuit het Samenwerkingsverband wordt informatie verstrekt via een aparte pagina op de website. Daarnaast kunnen ouders informatie en ondersteuning vragen aan de vijf consultants die in dienst zijn van het Samenwerkingsverband. Zij adviseren ouders bij vragen over ondersteuningsmogelijkheden op de scholen en bij schoolwisseling.

Als de ouders er niet uitkomen met de school en de eigen consultants, staan er verschillende vervolgwegen open. Ten eerste biedt het Samenwerkingsverband een optionele geschillenroute, waarbij een onafhankelijke deskundige de rol van mediator vervult. Als dat geen oplossing biedt kunnen ouders zich tot de landelijke Onderwijsconsultanten wenden. Ten slotte kunnen ouders zich voor een bezwaar of een geschil wenden tot de landelijke commissie Onderwijsgeschillen, waarbij het Samenwerkingsverband aangesloten is.

Ouders zijn voorts bij het Samenwerkingsverband betrokken via de ondersteuningsplanraad (OPR), die instemmingsrecht heeft op dit ondersteuningsplan. In 2017 is aanvullende input van ouders gevraagd tijdens een OPR-evenement, waarvoor ouders van de MR'en en de ouderraden van de

scholen zijn uitgenodigd.

4.7 Scholingsaanbod en deskundigheidsbevordering

Naast de budgetten die aan de scholen beschikbaar worden gesteld voor professionalisering op de eigen school, organiseert en/of faciliteert het Samenwerkingsverband diverse scholingen, trainingen en themabijeenkomsten voor belangstellenden van alle scholen.

Hiertoe behoren

- praktische gesprekstechnieken met acteurs (Oefenlab lastige gesprekken)
- mentortrainingen
- themadag voor docenten en directies
- intervisie en collegiale visitatie voor trajectbegeleiders
- lezingen voor zorgcoördinatoren
- uitwisselingsmiddag voor directies (m.b.t. samenwerkingsprojecten, professionaliseringstrajecten en pilots)

Het Samenwerkingsverband hecht groot belang aan de uitwisseling tussen scholen, het delen van expertise en ervaringen met elkaar. Uitwisseling met andere scholen is dan ook altijd een criterium bij het toekennen van budgetten voor pilots en projecten. Jaarlijks presenteren enkele scholen de resultaten van hun innovatietrajecten aan de andere scholen op een door het Samenwerkingsverband georganiseerde centrale bijeenkomst.

4.8 OOGO met gemeenten

Voor het Op Overeenstemming Gericht Overleg met de gemeenten trekken de samenwerkingsverbanden PO en VO samen op. Het overkoepelend thema voor de komende beleidsperiode is “Iedereen volgt onderwijs”, met drie subthema’s:

- a. *aansluiting Onderwijs – Jeugdhulp*
Het doel is de samenwerking tussen CJG-coach, jeugdarts, leerplicht, samenwerkingsverband en school te verstevigen. Dit overleg wordt gevoerd met de portefeuillehouders van de gemeenten binnen het regionaal Besturen Overleg (RBO).
- b. *onderwijs-jeugdhulp arrangementen*
Er zijn leerlingen (ook thuiszitters) waarvoor jeugdhulp noodzakelijk is of zelfs voorliggend is boven onderwijs. Voor deze leerlingen moeten onderwijs en jeugdhulp flexibele arrangementen creëren.
- c. *aansluiting Onderwijs – Arbeid voor jongeren in een kwetsbare positie*
Over arbeidgerelateerde onderwerpen (o.a. ATTN, Perspectief) wordt overleg gevoerd in de VSV-stuurgroep, waarvan de wethouder van de verantwoordelijke RMC-gemeente (Haarlem) de voorzitter is.

Deze thema’s worden jaarlijks bijgesteld.

De tijdens de vorige planperiode 2014-2018 gemaakte afspraken gemaakt over de overige onderwerpen van de samenwerkingsagenda, zoals leerlingenvervoer en onderwijshuisvesting zijn nog van kracht.

4.9 Privacy

Het Samenwerkingsverband heeft een privacyreglement voor de uitwisseling van persoonlijke

gegevens met externe partners. Hierin is o.a. beschreven hoe omgegaan wordt met de informatie die nodig is voor het toewijzen van TLV's. Het Samenwerkingsverband heeft het recht om algemene persoonsgegevens te verwerken omdat die nodig zijn bij het vervullen van zijn wettelijke taak. Ook de verwerking van bijzondere persoonsgegevens met betrekking tot de lichamelijke en geestelijke gezondheid is toegestaan aan samenwerkingsverbanden⁶.

Naast het formele privacyreglement zijn er nog enkele extra aandachtspunten:

- Als ouders bij de aanmelding van hun kind aangeven dat het extra ondersteuning nodig heeft, gaat de school onderzoeken of zij de benodigde ondersteuning kan geven. De documenten en gegevens die de school daarvoor nodig heeft worden opgevraagd via de ouders, nooit direct aan artsen, psychologen of andere instanties. Als ouders weigeren deze gegevens te leveren voldoen zij niet aan de informatieplicht en is de school vrijgesteld van zorgplicht.
- Als in een MDO door alle partijen behalve de ouders overeenstemming is dat het vso de meest passende plek voor de leerling is, kan de school ook zonder toestemming van de ouders een TLV aanvragen. De school moet immers aan kunnen tonen dat er een andere passende onderwijsplek is voor de leerling.
- In verband met de meldplicht datalekken, die sinds 1 januari 2016 van kracht is, moet beschreven worden welke stappen gezet worden als er sprake is van een ernstig datalek.

Actiepunten:

- *Algemeen privacybeleid opstellen met extra aandachtspunten*
- *Stappenplan bij datalekken opstellen*

⁶ Wet op het Voortgezet Onderwijs, artikel 17a, lid 14.

5 Zicht op resultaten / Kwaliteitszorg

In dit hoofdstuk wordt aangegeven hoe het Samenwerkingsverband zicht op resultaten wil krijgen en houden. In hoofdstuk 5.1 worden de bronnen van kwantitatieve gegevens op een rij gezet. In hoofdstuk 5.2 worden kwalitatieve gegevens benoemd die in de toekomst een rol zullen gaan spelen. De laatste paragraaf gaat vervolgens in op de structuur van interne kwaliteitszorg.

5.1 Kwantitatieve gegevens

Onderwijsmonitor RBO

Het RBO geeft regelmatig in samenwerking met het onderzoeksbureau Oberon de Onderwijsmonitor van de regio uit. Deze monitor bevat belangrijke gegevens over de deelname aan het onderwijs. Dit document schetst het regionaal-brede beeld van alle onderwijsdeelnemers en vormt daarmee de basis van het verkrijgen van inzicht in onderwijs en daarmee ook passend onderwijs.

Aanvullende gegevens

Het Samenwerkingsverband verzamelt een aantal aanvullende gegevens die jaarlijks intern gemonitord en besproken worden. Dat zijn, geordend naar beleidsspeerpunt:

Leerlingaantallen

- aantal leerlingen in regulier VO en in VSO
- aantal lwoo-leerlingen en vavo-leerlingen

Overgang PO naar VO

- aantal MDO's
- op- en afstroom in de onder- en bovenbouw; op basisschooladvies in derde leerjaar

Ondersteuningsstructuur van iedere school

- deelname trajectbegeleiding / aantal OPP's
- afstroom

Specifieke groepen

- thuiszitters
- voortijdig schoolverlaters
- deelname aan VAVO; m.n. leerlingen op een UBO

Iedere leerling het juiste vervolg

- ongediplomeerde uitstroom (VSV)

Voorts registreert het Samenwerkingsverband jaarlijks de interne en externe afstroom, de uitstroom en de opstroom op de vo-scholen.

5.2 Kwalitatieve gegevens

De volgende kwalitatieve gegevens worden verzameld, geordend naar beleidsspeerpunt:

Overgang PO naar VO

- Kwaliteit MDO's en contacten met basisschool

Ondersteuningsstructuur van iedere school

- Tevredenheid leerlingen, ouders en docenten
- Professionalisering van het zorgteam (intervisie en supervisie)
- Samenwerking met jeugdhulp

Specifieke groepen

- +VO-rapportage jaarlijks: instroom, uitstroom, vervolgttrajecten
- Evaluatie trainingen, scholingen
- Evaluatie schoolmaatschappelijk werk
- Iedere leerling het juiste vervolg

Evaluaties

Het Samenwerkingsverband onderzoekt de tevredenheid van betrokkenen op de volgende onderwerpen:

- *Tevredenheid met betrekking tot MDO-Overdracht*

Dit onderzoek wordt jaarlijks uitgevoerd door Bureau Oberon; het meet in hoeverre intern begeleiders van het PO, zorgcoördinatoren van het VO en ouders tevreden zijn met de uitvoering en resultaten van de overdrachts-MDO's

- *Trajectbegeleiding*

In de jaren 2012-2015 heeft het Samenwerkingsverband jaarlijks onderzoek gedaan naar de tevredenheid van leerlingen, ouders, docenten en trajectbegeleiders met de trajectvoorzieningen. Sinds 2016 zijn de scholen zelf verantwoordelijk voor de kwaliteitsbewaking met betrekking tot tevredenheid onder alle betrokkenen.

In het najaar van 2016 hebben de consultants van het Samenwerkingsverband een algemeen onderzoek gedaan onder trajectbegeleiders en zorgcoördinatoren naar het functioneren van de trajectvoorzieningen. In twee gesprekken zijn de volgende onderwerpen aan de orde gekomen:

- de inbedding van de trajectvoorziening in (de ondersteuningsstructuur van) de school
- kwaliteit en professionaliteit van de trajectvoorziening
- relatie met omliggende voorzieningen en scholen

In schooljaar 2017-2018 zal een kwantitatieve analyse plaatsvinden: in hoeverre draagt de trajectvoorziening bij aan de doelstellingen van het Samenwerkingsverband en passend onderwijs? Dit gesprek vindt plaats tussen directies van de scholen en de directeur van het Samenwerkingsverband.

; *Overige evaluaties*

Tweejaarlijks worden er tevredenheidsonderzoeken uitgezet over het schoolmaatschappelijk werk onder zorgcoördinatoren en schoolmaatschappelijk werkers. Voorts zijn in de vorige schoolplanperiode evaluaties uitgevoerd met betrekking tot de onderwerpen basisondersteuning en formatie van de trajectvoorzieningen

5.3 Interne kwaliteitszorg

Jaarplannen

Het Samenwerkingsverband stelt jaarlijks een aantal beleidsspeerpunten vast met concrete doelstellingen. Deze passen binnen de hoofdlijnen van beleid van dit Ondersteuningsplan. Deze speerpunten worden zo concreet mogelijk geformuleerd, waarbij de te behalen doelstellingen meetbaar benoemd worden (SMART).

Scholen

Het Samenwerkingsverband heeft gegevens en evaluaties van de scholen nodig voor de eigen kwaliteitszorg.

Voor de financiering van projecten dienen scholen een aanvraag in, die inhoudelijk beoordeeld wordt volgens vooraf bepaalde criteria. Na toekenning en uitvoering sturen scholen een factuur aan het Samenwerkingsverband om de kosten te declareren.

Scholen leveren jaarlijks de gegevens met betrekking tot interne en externe afstroom en opstroom plus uitstroom naar vso of andere reguliere scholen, bijv. wegens verhuizing.

Jaarlijks voert de directeur van het Samenwerkingsverband een gesprek met alle directies van de scholen, waarin de resultaten van het afgelopen jaar geëvalueerd worden. De middelen die het Samenwerkingsverband toekent aan de scholen (gelden voor lwoo, trajectbegeleiding, professionalisering, projecten enz.) worden daarbij gerelateerd aan de behaalde resultaten.

Voor alle middelen die de scholen van het Samenwerkingsverband ontvangen wordt op twee manieren verantwoording afgelegd:

- Rechtmatigheid: waaraan is het geld besteed?
- Doelmatigheid: met welk resultaat? (output)

In een beleidsnotitie is per budget vastgelegd hoe dit vormgegeven wordt; hierbij is onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele middelen.

Verantwoording doorbetaling financiën aan de scholen

Ambitie:

Jaarlijks vinden er gesprekken plaats tussen Samenwerkingsverband en elke school, waarbij de resultaten van de school op ondersteuningsgebied gerelateerd worden aan de door het Samenwerkingsverband beschikbaar gestelde middelen.

Vier geldstromen worden zonder factuur aan de scholen doorbetaald:

1. Ondersteuningsstructuur op de reguliere vo-scholen
 - a) Trajectvoorzieningen
 - b) Integrale ondersteuningsstructuur op zorgscholen
2. Lwoo-gelden (populatiebesteding)
3. Individuele arrangementen en zorgbudgetten
4. Doorontwikkelingsmiddelen (professionaliseringstrajecten enz.)

Ook voor deze geldstromen wordt verantwoording gevraagd, zowel kwantitatief als kwalitatief. Kwantitatieve gegevens zijn doorgaans leerlingaantallen, slagingspercentages, eventueel ook onderliggende facturen en contracten. Kwalitatieve verantwoording wordt afgelegd met behulp van evaluaties en uitwisselingen tussen scholen van *good practices*.

Actiepunt:

interne audits/visitaties; het opzetten van een intern auditsysteem: scholen bezoeken elkaar per schooltype, en kijken naar de inrichting en uitvoering van de ondersteuningsstructuur, om van elkaar te leren.

6 Interne organisatie en financiën

Hoe organiseren we dit? In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe het Samenwerkingsverband georganiseerd is om het beoogde beleid te verwezenlijken en de afgesproken taken te vervullen. Tevens wordt aangegeven hoe dit gefinancierd wordt.

6.1 Bestuur en organisatie

De huidige inrichting van Samenwerkingsverband

De afgelopen jaren is een goed georganiseerd samenwerkingsverband ontstaan. Er is een stabiele structuur van een vereniging waarvan alle schoolbesturen lid zijn (zie bijlage 1). Het Samenwerkingsverband is zeer tevreden over deze gekozen structuur omdat het zijn van een vereniging juist de gezamenlijke opgave en samenwerking benadrukt.

Om slagvaardig te zijn kent de vereniging een directeur/bestuurder; hij/zij heeft van de ledenraad een helder mandaat verkregen. De toezichthoudende functie binnen de vereniging is belegd bij de Ledenraad. De ledenraad wordt voorgezeten door een onafhankelijke technisch voorzitter, die geen afgevaardigde van een der leden is.

Intern toezicht

De ledenraad is belast met het houden van integraal intern toezicht op het beleid van het bestuur en de algemene gang van zaken in de vereniging, alsmede op de uitvoering en de kwaliteit van de activiteiten van de vereniging. De ledenraad is mitsdien belast met de functie intern toezicht als bedoeld in de WVO (artikel 14 lid 1 van de statuten van de vereniging) Om dit te waarborgen is er een onafhankelijke technisch voorzitter.

Horizontaal toezicht

Het horizontale toezicht wordt vormgegeven in en via het RBO; zowel het (bestuurlijk) overleg in de keten (PO – VO – MBO) vindt hier plaats, als het overleg met de Gemeente (jaarlijks OOGO).

6.2 Interne organisatie (Bureau Samenwerkingsverband)

Het Samenwerkingsverband heeft vijf consultants in dienst die op de scholen komen en zorgdragen voor de uitvoering van de werkzaamheden. Daarnaast zijn er de functies van administratief medewerker en beleidsmedewerker. Tezamen vormen zij het Bureau Samenwerkingsverband. Het bureau kent zijn eigen Medezeggenschapsraad (MR-P).

Consultanten

Aan elke school is een consultant Passend Onderwijs toegewezen die ondersteuning, advies en expertise “aan de voorkant” biedt bij het zorgvuldig doorlopen van de ondersteuningsroute, bij het MDO en de trajectvoorzieningen. Daarnaast heeft elke consultant zijn eigen expertisegebied, zoals vso, thuiszitters, lwoo/Pro. Consultants geven ook informatie en advies aan ouders vanuit het principe “niet overnemen maar versterken”. Voorts coördineren zij de overleggen tussen trajectbegeleiders en zorgcoördinatoren.

Directie

In 2016 is er een nieuwe directeur/bestuurder benoemd. De functie van adjunct-directeur is opgeheven.

Commissie Toewijzing van bovenschoolse ondersteuning Vanuit Onderwijs- en ondersteuningsbehoeften (TVO-commissie)

Voor toewijzing naar het speciaal onderwijs of een ander (bovenschools) traject is een TVO-commissie ingesteld. Toewijzing vindt alleen plaats als de expertise dan wel het ondersteuningsaanbod van die voorziening voorwaarde is voor de leerling om passend onderwijs te kunnen volgen. Overdracht naar een niet-reguliere voorziening is zorgvuldig en volledig.

Omdat de aanvraag van bovenschoolse ondersteuningsmiddelen altijd in gezamenlijkheid (leerling, ouders, school, SWV-consulent) tot stand komt na een zorgvuldig doorlopen ondersteuningstraject op de huidige school, toetst de commissie aanvragen formeel op drie criteria: transparantie, navolgbaarheid en volledigheid. Zie ook bijlage 3.

Overlegstructuur met besturen en scholen

Binnen het Samenwerkingsverband vinden periodiek de volgende overleggen plaats:

- Ondersteuningsplanraad
- Ledenraad
- Voortgangscommissie
- Directieoverleg
- Plenair directieoverleg
- Zorgcoördinatorenoverleg
- Trajectbegeleidersoverleg

6.3 Financiën

Het Samenwerkingsverband heeft een “positieve vervening” doordat er in de regio minder leerlingen speciaal onderwijs volgden dan landelijk gemiddeld. Het Samenwerkingsverband heeft daardoor financiële reserves opgebouwd die nu ingezet worden voor professionalisering en pilots/projecten om het dekkend aanbod te versterken en uit te bouwen.

Uitgangspunt:

Bij de besteding van de middelen wordt altijd eerst gekeken naar wat een leerling nodig heeft en wat het beste voor de leerling is; vervolgens wordt gekeken hoe dat gefinancierd kan worden. De inhoud is leidend, het geld volgend.

Het Samenwerkingsverband besteedt de beschikbare financiële middelen aan de vier volgende uitgavencategorieën:

1. Bureaukosten: kantoor, personeel, administratie, communicatie
2. Verenigingskosten: bestuur, medezeggenschap
3. Uitgaven t.b.v. scholen / scholing: na- en bijscholing van professionals op de scholen, doorontwikkeling Passend Onderwijs, trainingen en voorlichting
4. Uitgaven t.b.v. passend onderwijs aan leerlingen. Dit gebeurt in zes programma's:
 - a) Trajectvoorzieningen op reguliere scholen,
 - b) Leerwegondersteunend onderwijs,

- c) Praktijkonderwijs,
- d) Onderwijs op de drie zorgscholen (specifiek voor dit Samenwerkingsverband),
- e) VSO - voortgezet speciaal onderwijs, en
- f) Individuele arrangementen

a) Trajectvoorzieningen

De gelden hiertoe worden toegekend via een staffel naar schoolgrootte. De scholen richten van deze middelen een interne trajectvoorziening in.

b) lwoo

Het Samenwerkingsverband heeft gekozen voor opting-out in de eerste ronde die landelijk mogelijk was. Momenteel is er sprake van een tweejarige overgangssituatie waarin deze middelen worden toegekend via populatiebekostiging. Er is een werkgroep actief om voorstellen voor te bereiden voor na de overgangsperiode.

c) Praktijkonderwijs

Toelating tot het praktijkonderwijs gebeurt via aanvraag van een TLV door de PrO-school bij het Samenwerkingsverband. Indien opting-out mogelijk wordt in de komende beleidsperiode zal het Samenwerkingsverband in overleg met de besturen en de scholen tot een voorstel komen om hier mee om te gaan.

d) De zorgscholen

Het Samenwerkingsverband kent drie vmbo-scholen die uitsluitend leerlingen aannemen met zowel leerrachterstanden als sociaal-emotionele problematiek. Deze scholen krijgen momenteel een sterk verhoogde bijdrage in plaats van trajectvoorzieningsgelden (op grond van vroeger aantal "rugzakjes"), lwoo-bekostiging voor de leerlingen die aan deze criteria voldoen en aanvullende zorgbudgetten voor die leerlingen die gestapelde problematiek hebben, maar zonder leerachterstanden. Op deze manier hebben deze scholen een 100% populatie die extra ondersteuning nodig heeft. Met het PO zijn goede werkafspraken gemaakt over toeleiding naar deze scholen bij de overstap van PO naar VO.

e) vso

Alle toelatingen gebeuren met een TLV conform landelijk beleid. Bekostiging gebeurt vervolgens via inhoudingen door DUO en de landelijke regeling groeibekostiging. Daarnaast kent het Samenwerkingsverband een eigen regeling 'Geld volgt leerling'.

In de komende planperiode wordt in overleg met de vso-partners een nieuwe groeibekostigings-regeling uitgewerkt, waarin populatiebekostiging het uitgangspunt vormt.

f) Individuele arrangementen

Waar nodig kent het Samenwerkingsverband individuele arrangementen toe aan leerlingen die niet in de trajectvoorziening of de bestaande ondersteuningsstructuur van de school bediend kunnen worden. Het richtbedrag is € 3500. Daarnaast zijn plaatsingen in de +VO mogelijk. Momenteel wordt een traject voorbereid om dit alles om te bouwen tot een pakket van arrangementen.

Toekomstig financieel beleid

Het Samenwerkingsverband streeft ernaar de overheadkosten (bureau en vereniging) beperkt te houden, zodat optimale inzet van de middelen mogelijk is ten behoeve van passend onderwijs. Hoofdpunt van financieel beleid is het handhaven van de huidige positie aan de positieve kant van de vereveningsgrens. Door aan deze kant van de streep te blijven wordt ervoor gezorgd dat er altijd financiële middelen zijn die geïnvesteerd kunnen worden in professionaliteit van docenten/medewerkers (en daarmee de draagkracht van passend onderwijs) en projecten ten behoeve van specifieke groepen leerlingen (en daarmee de handhaving van een dekkend aanbod).

Het streven is de zes financiële programma's de komende jaren alle in te richten naar populatie-bekostiging met de volgende uitgangspunten:

- de populatie voor een komend jaar wordt vastgesteld op grond van een voortschrijdend gemiddelde van de laatste twee jaar,
- op deze manier kunnen alle scholen hun ondersteuning goed inrichten voor het komende schooljaar en ontstaat er een stabiel systeem van plaatsen en bekostiging,
- de budgetten zijn taakstellend; in een jaarlijks managementgesprek tussen Samenwerkingsverband en schooldirectie worden prestatie-indicatoren voor ieder programma besproken en transparant gemaakt naar elkaar en naar alle scholen,
- de tarieven worden jaarlijks door het bestuur vastgesteld, na goedkeuring in de Ledenraad.

Uitvoering

Het Samenwerkingsverband maakt ieder boekjaar een begroting, een meerjarenbegroting en een bestuursjaarverslag conform landelijke regelgeving. In deze documenten wordt aan bovenstaand beleid vorm gegeven.

Actiepunten:

- *Opstellen meerjarenbegroting die investeringsruimte helder weergeeft*
- *Vaststellen van de benodigde reserve om dit beleid meerjarig te kunnen voeren*
- *Nieuwe criteria voor toekenning middelen aan professionalisering en projecten; heldere indicatoren en rapportage*

Bijlage 1 Schoolbesturen en scholen van het Samenwerkingsverband VO Zuid Kennemerland

SWV 27-05 bestuursnummer 42646

Bestuur en scholen	adm.nr.	gemeente
• IRIS, Stichting voor Christelijk Voortgezet Onderwijs	41021	
1. Eerste Christelijk Lyceum www.eclh.nl	01LZ	Haarlem
2. Haemstede-Barger www.haemstede-barger.nl	17HH	Heemstede
• Stichting Interconfessioneel (RK/PC) Voortgezet Onderwijs Gregor Mendel	85425	
3. Mendelcollege www.mendelcollege.nl	07FH	Haarlem
• Stichting Dunamare Onderwijsgroep	41664	
4. Coornhert Lyceum www.coornhert.nl	20RF	Haarlem
5. Daaf Gelukschool www.daafgeluk.nl	25FU-8	Haarlem
6. Duin en Kruidbergmavo www.duinenkruidbergmavo.nl	01KL-11	Velsen
7. Haarlem College www.haarlemcollege.nl	02KM	Haarlem
8. Hartenlustschool www.hartenlustschool.nl	19EQ	Bloemendaal
9. Ichthus Lyceum www.ichthuslyceum.nl	01KL-0	Velsen
10. Maritiem College IJmuiden www.maritiemcollegeijmuiden.nl	01KL-7	Velsen
11. Montessori College Aerdenhout www.mcaweb.nl	02YH	Bloemendaal
12. Oost-ter-Hout www.oost-ter-hout.nl	15NE	Haarlem
13. Paulusmavo www.paulusmavo.nl	25FU-0	Haarlem
14. Prof. dr. Gunningschool www.gunningschool-vso.nl	18EC00	Haarlem
	18EC03	
15. Schoter Scholengemeenschap www.schoter.nl	20RC	Haarlem
16. Sterren College Haarlem www.sterrencollegehaarlem.nl	01KL-8	Haarlem
17. Technisch College Velsen www.technischcollegevelsen.nl	01KL-6	Velsen
18. Tender College IJmuiden www.tendercollege.nl	13JF	Velsen
	PrO	
	VMBO	
19. Vellesan College www.vellesancollege.nl	01KL-14	
20. Wim Gertenbach College Zandvoort www.wimgertenbachcollege.nl	20EK	Velsen
	01KL-10	Zandvoort
• Stichting Voor Voortgezet Vrijeschoolonderwijs Noord-Holland	41219	
21. Rudolf Steiner College www.rscollege.nl	16TS02	Haarlem
• Stichting Kolom, Stichting voor Speciaal Onderwijs	77690	
22. Praktijkcollege De Schakel www.deschakelpro.nl	01KD	Haarlem
• Aloysius Stichting Onderwijs Jeugdzorg	41008	
23. Het Molenduin www.aloyusstichting.nl	18XY00	Molenduin
	18XY10	
• Onderwijsstichting College Hageveld	78157	
24. Atheneum College Hageveld www.hageveld.nl	02UC	Heemstede
• Stichting RK Scholengemeenschap Sancta Maria	73646	
25. Lyceum Sancta Maria www.sanctamaria.nl	02SB	Haarlem
• Stichting Bijzondere Scholengemeenschap Kennemer Lyceum	46632	
26. Kennemer Lyceum www.kennemerlyceum.nl	02GN	Bloemendaal
• Onderwijsstichting Zelfstandige Gymnasia	13556	
27. Stedelijk Gymnasium Haarlem www.stedelijkgymnasiumhaarlem.nl	20QY	Haarlem
28. Gymnasium Felisenum www.felisenum.nl	20DG	Velsen
• Stichting Spaarnesant	13802	
29. Dr. A. van Voorthuissenschool www.voorthuijs.nl	18IS	Haarlem
30. De Regenboog www.mytyschoolderegenboog.nl	18LW	Haarlem
• Stichting Katholiek en Interconfessioneel (RK/PC) Onderwijs "Sint Bavo"	83163	
31. De Schelp www.stichtingsintbavo.nl	09QN	Haarlem
• Stichting Heliomare Onderwijs	40837	
32. Heliomare Onderwijs www.heliomare.nl	01MI	Beverwijk
• Stichting Epilepsie Instellingen Nederland	85775	
33. De Waterlelie www.dewaterlelie.net	05PE	Haarlemmermeer

BASISONDERSTEUNINGSPROFIEL

Alle scholen binnen het samenwerkingsverband Zuid-Kennemerland bieden, vanuit de onderwijs- en ondersteuningsbehoefte van de leerling gezien, intern of in samenwerking met ketenpartners:

1. samenwerking met ouders en informatie naar de ouders bij toewijzing van ondersteuning

Er is sprake van educatief partnerschap met ouders: ouders zijn samen met de school verantwoordelijk voor de schoolloopbaan van hun kind. De ouders worden daarom meteen ingeschakeld als er problemen zijn, of als de school bepaalde maatregelen wil nemen. In het schoolplan, ondersteuningsplan of de schoolgids is beschreven wat ouders van de school mogen verwachten. Maar ouders hebben ook informatieplicht; zij weten, bijv. uit de schoolgids, wat zij over hun kind aan de school moeten laten weten. Het uitgangspunt hierbij is dat er sprake is van een gelijkwaardige relatie tussen ouders en school, met waardering voor elkaars deskundigheid.

2. zorg voor een veilig schoolklimaat, zowel voor leerlingen als voor medewerkers

De school zorgt voor een sociaal en veilig klimaat; beleidsafspraken hierover zijn schriftelijk vastgelegd. Ook is vastgelegd welk gedrag er van de leerlingen verwacht wordt.

3. (ortho)pedagogische en/of orthodidactische programma's en methodieken, die gericht zijn op sociale veiligheid en cognitieve ontwikkeling en ondersteuning

Voor leerlingen die dit nodig hebben zijn methoden en materialen beschikbaar gericht op zowel leren als gedrag, bijvoorbeeld sociale vaardigheidstraining of training om faalangst te verminderen.

Iedere leerling heeft een eigen eerste aanspreekpunt (mentor).

De school heeft rollen en verantwoordelijkheden van interne ondersteuners vastgelegd. Er is een functionaris voor de keuzebegeleiding.

Op school wordt aandacht besteed aan het aanleren van schoolse vaardigheden zoals agendabeheer, huiswerkvaardigheden, tas inpakken.

4. preventieve ondersteuning en curatieve zorg die de school (samen met ketenpartners) kan bieden

De school wil (samen met andere instellingen) leerlingen ondersteunen door problemen op te lossen en te voorkomen door middel van

- Tijdige bespreking van signalen met ouders
- inzet van schoolmaatschappelijk werk / CJG-coach
- integrale aanpak ziekteverzuim, waarin alle partijen goed samenwerken
- goede communicatie met de leerplichtambtenaar en uitvoering van het regionaal verzuimprotocol

Een zorgcoördinator coördineert bovenstaande en andere activiteiten. De school neemt deel aan een met de ketenpartners gevormd multidisciplinair overleg (MDO of ZAT). Hierin wordt samengewerkt met als doel de plaatsing van de leerling op een passende onderwijsplek.

5. differentiatie

Docenten voldoen conform de Wet op de beroepen in het onderwijs (BIO) aan de competenties van de Stichting Beroepswaardigheid Leraren (SBL)⁷. De school biedt de docenten scholing aan om hun deskundigheid te bevorderen.

Docenten maken n.a.v. de onderwijsbehoeften van de leerling zo nodig aanpassingen in hun lessen op het gebied van o.a.

- meer of minder dan gemiddelde cognitieve mogelijkheden
- specifieke psychologische of sociaal-emotionele kenmerken
- dyslexie en dyscalculie: de school heeft passende materialen en methodieken voor leerlingen met dyslexie of dyscalculie. In het dyslexie/dyscalculieprotocol is opgenomen hoe gesignaleerd en gediagnosticeerd wordt en tevens hoe wordt omgegaan met leerlingen met vastgestelde dyslexie of dyscalculie.

⁷ die competenties zijn: interpersoonlijk, pedagogisch, vakinhoudelijk, didactisch, organisatorisch competent, competent in het samenwerken met collega's en met de omgeving, competent in reflectie en ontwikkeling

6. zorgvuldige overdracht

Bij leerlingen met extra onderwijs- of ondersteuningsbehoefte en bij op- en afstromende leerlingen vindt altijd een “warme” (=uitgebreide mondelinge) overdracht plaats. Hierbij gaat het om doorlopende leer- en ondersteuningslijnen, een ontwikkelingsperspectiefplan kan hiervan een onderdeel zijn. Het betreft zowel de overstap van primair onderwijs naar voortgezet onderwijs als de overstap van de ene vo-school naar de andere vo-school en de doorstroom naar het mbo/ hbo/ wo.

Onderwijs- en ondersteuningsbehoeften worden in kaart gebracht en vastgelegd op basis van schriftelijke informatie bij de aanmelding, aangevuld met mondelinge informatie bij de warme overdracht en informatie van ouders.

7. registratie in een leerlingvolgsysteem

De school beschikt over een beveiligd digitaal systeem, waarin gegevens van de leerlingen beschikbaar zijn voor de medewerkers en (deels) voor de ouders. Het leerlingvolgsysteem heeft als functies o.a. dossieropbouw en communicatie. In het leerlingvolgsysteem worden de ontwikkeling en vorderingen van de leerling, onderwijs- en ondersteuningsbehoefte (indien nodig), interventies en geboden ondersteuning, verzuim en incidenten en samenwerking met ouders vastgelegd. Docenten en andere professionals zorgen dat zij bekend zijn met de inhoud van het leerlingvolgsysteem. De school registreert de resultaten van ingezette acties en beoordeelt de effectiviteit en het rendement ervan. Met behulp van het leerlingvolgsysteem worden systematisch de uitstroom- en afstroomgegevens van de school bijgehouden.

8. fysieke toegankelijkheid van schoolgebouwen, aangepaste werk- en instructieruimtes

De scholen geven aan welke voorzieningen het gebouw heeft voor leerlingen met een fysieke beperking. Er zijn onderwijsprogramma's die waar nodig zijn afgestemd op leerlingen met fysieke beperkingen en langdurig zieke leerlingen, bijv. aangepaste roosters en het thuis aanleveren van werk.

9. een protocol voor verpleegkundige en medische handelingen

Er is vastgelegd welke verpleegkundige en medische handelingen mogelijk en welke onmogelijk zijn, bijv. medicijnverstrekking, diabetesinjecties.

Tot de basisondersteuning behoort ook het wegwerken van eventueel opgelopen leerachterstanden, opdat de leerling uitstroomt met een diploma, deelcertificaat of een duurzame plek op de arbeidsmarkt vanuit de school waar de leerling is binnengekomen.

NB:

Aspecten die wettelijk zijn voorgeschreven of geëist worden door de inspectie e.d. (zoals melding kindermishandeling, aanwezigheid vertrouwenspersonen) worden niet meer genoemd. Dit zijn o.a.

- aanwezigheid vertrouwenspersonen en veiligheidscoördinator
- beleid om pesten tegen te gaan
- melding kindermishandeling en huiselijk geweld
- verzuimprotocol
- OPP voor leerlingen die extra ondersteuning krijgen

Bijlage 3 Procedure voor het toewijzen van een TLV

TVO-PROCEDURE

TOEWIJZEN van bovenschoolse ondersteuning VANUIT ONDERWIJS- EN ONDERSTEUNINGSBEHOEFTE

Van overnemen naar versterken: een passend onderwijstraject voor elke leerling

ingangsdatum 1 augustus 2014
Samenwerkingsverband vo Zuid-Kennemerland

**vastgesteld op 10 september 2014
door de ledenraad van het swv-ZK**

**goedgekeurd op 24 september
door de Ondersteuningsplanraad van het swv-ZK**

INLEIDING

Goed onderwijs impliceert ook goede onderwijsondersteuning. Het samenwerkingsverband stelt zichzelf ten doel voor alle leerlingen in het voorgezet onderwijs in de regio Zuid-Kennemerland een diploma naar vermogen, op een school in de regio, of een passende en duurzame plek op de arbeidsmarkt te realiseren.

Het samenwerkingsverband wil een dekkend en samenhangend geheel aan onderwijs- en ondersteuningsvoorzieningen bieden binnen de regio, zodat alle leerlingen een ononderbroken ontwikkelingsproces kunnen doormaken, binnen het reguliere onderwijs en waar nodig, binnen het speciaal onderwijs.

Binnen het samenwerkingsverband zijn alle reguliere scholen in staat om naast basisondersteuning leerlingen met speciale onderwijsbehoeften extra te ondersteunen vanuit de trajectvoorziening. Als het ondersteuningsaanbod van de reguliere school niet toereikend is wordt verwezen naar het onderwijs- en ondersteuningsaanbod van de bovenschoolse ondersteuning: het speciaal onderwijs, de +VO of een ander onderwijsarrangement.

Het ondersteuningsaanbod van iedere school staat beschreven in het schoolondersteuningsprofiel (SOP). Dit ondersteuningsprofiel wordt in schooljaar 2014-2015 in iedere schoolgids opgenomen, het is tevens in samengevatte vorm (kruisjeslijst) te vinden op de website van het samenwerkingsverband.

Voor de toewijzing van bovenschoolse ondersteuning is een procedure ontwikkeld die hierna beschreven wordt. Deze procedure is opgesteld vanuit de volgende uitgangspunten:

- *toewijzen* van bovenschoolse ondersteuning in plaats van indiceren, vanuit een handelingsgericht kader;
- toewijzen vanuit onderwijs- en ondersteuningsbehoeften, de mogelijkheden van de leerling en bevorderende factoren opdat het ondersteuningsaanbod hier zo goed mogelijk op aan kan sluiten;
- transparant, navolgbaar en controleerbaar;
- altijd in samenspraak met ouders, vanuit educatief partnerschap;
- met nadruk op het voortraject, dat wil zeggen: het verkrijgen van duidelijkheid en overeenstemming over het gewenste aanbod en perspectief vindt plaats op de school. Ook dit gebeurt in gezamenlijkheid (school, ouders,

betrokken ketenpartners, leerling) met een integrale aanpak. Het multidisciplinair overleg (MDO) op de school heeft hierin een nadrukkelijke rol – hier wordt het eigenlijke besluit genomen;

- voorwaarde voor toewijzing is een zorgvuldig doorlopen ondersteuningsroute op de school;
- de TVO-commissie heeft uitsluitend een toetsende en toewijzende rol.

De consulenten passend onderwijs van het samenwerkingsverband ondersteunen de scholen bij de aanvraag voor bovenschoolse ondersteuning. De commissie “Toewijzen vanuit onderwijs- en ondersteuningsbehoefte” (vanaf hier: TVO-commissie) toetst de aanmelding en verstrekt een toelaatbaarheidsverklaring, +VO-toewijzing of toewijzing onderwijsarrangement.

Voor een uitgebreide toelichting op deze uitgangspunten verwijzen wij naar de notitie “Het venster van Passend Onderwijs”, te vinden op www.swv-vo-zk.nl, onder “bijlagen ondersteuningsplan”.

Hoofdstuk 1

AANVRAAG EN TOEWIJZEN VAN BOVENSCHOOLSE ONDERSTEUNING: +VO, SPECIAAL ONDERWIJS EN INDIVIDUELE ONDERWIJSARRANGEMENTEN

Als de leerling bij aanvang of in de loop van de schoolloopbaan een ondersteuningsvraag ontwikkelt die de basisondersteuning van de school overstijgt, is het de verantwoordelijkheid van de school om in overleg met leerling en ouders de nodige trajectondersteuning in te zetten binnen de school en deze ondersteuningsroute zorgvuldig vast te leggen. Als er gezamenlijk (school, ouders en leerling) wordt besloten dat er bovenschoolse ondersteuning nodig is dan is het de verantwoordelijkheid van de school om de aanmelding bij de TVO-commissie van het samenwerkingsverband te verzorgen. Bij de aanmelding zijn ouders en school akkoord met de inhoud van de aanmelding.

Er zijn drie mogelijke toewijzingen/beschikkingen vanaf schooljaar 2014-2015, te weten:

- TLV (Toelaatbaarheidsverklaring vso)
- TBV (Toewijzingsbesluit Bovenschoolse Voorziening: +VO)
- TIA (Toewijzingsbesluit Individueel Arrangement)

Wie meldt aan voor bovenschoolse ondersteuning

De aanvraag voor bovenschoolse ondersteuning wordt, na toestemming van ouders en leerling, gedaan door het bevoegd gezag van de school bij het samenwerkingsverband. Het samenwerkings-verband heeft hiertoe een commissie ingesteld (de TVO-commissie) waar toetsing en toewijzing plaatsvindt over de aanvraag. Zie aldaar op pag. 6.

Criteria en aanmeldingsroute

Criteria

De aanvraag van bovenschoolse ondersteuningsmiddelen komt tot stand in gezamenlijkheid (leerling, ouders, school), na een zorgvuldig doorlopen ondersteuningstraject op de huidige school. Binnen de interne ondersteuningsstructuur van de vo-school vindt de voorbereiding plaats voor het proces om te komen tot de aanvraag: een zorgvuldig beschreven ondersteuningstraject (criterium 1), een MDO-T (toewijzing) (criterium 2), benodigde toestemming ouders en 16+ leerling (criterium 3) en een ingevuld OPP (criterium 4).

Aan de hand van onderstaande criteria wordt getoetst of aan de voorbereiding is voldaan:

Criterium 1: vaststellen inzet ondersteuning

Voordat de school de leerling aanmeldt bij de TVO-commissie, heeft de school, samen met ouders en ketenpartners, alle ondersteuning geboden heeft die verwacht kan worden en/of heeft aanvullend onderzoek laten doen, het ondersteuningstraject zorgvuldig doorlopen en geregistreerd.

Criterium 2: verslag Multidisciplinair overleg Toewijzing (MDO-T)

Aanmelding kan alleen plaatsvinden als er een multidisciplinair toewijzingsoverleg (MDO-T) heeft plaatsgevonden met de school, ouders, de leerling zelf, en andere direct betrokkenen (bijvoorbeeld leerplicht of jeugdhulp). In dit MDO worden de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de leerling en de mogelijke oplossingen gezamenlijk geformuleerd. Een consulent passend onderwijs van het samenwerkingsverband heeft het voorzitterschap tijdens dit overleg. Het MDO-T

formuleert een **besluit** m.b.t. gewenste ondersteuning. Het besluitvormingsproces is hiermee de gezamenlijke verantwoordelijkheid van school, ouders en leerling. De school verzorgt een kort verslag van dit MDO-T.

Criterion 3: Benodigde Toestemming

School, ouders en leerling hebben gezamenlijk besloten tot een aanmelding bij de TVO-commissie en hebben de aanvraag schriftelijk geaccordeerd (ondertekend).

Criterion 4: Een volledig ingevuld digitaal aanmeldformulier van het samenwerkingsverband en een ontwikkelingsperspectief (OPP).

Toetsing van de genoemde criteria:

Criterion 1: Toetsing hiervan gebeurt door de consultants passend onderwijs van het samenwerkingsverband.

Criteria 2, 3 en 4: Toetsing hiervan gebeurt door de TVO-commissie.

Aanmeldingsroute

De school stuurt de aanvraag aan de TVO-commissie.

De TVO-commissie toetst de aanvraag en verstrekt de toewijzing van

- a. TLV (Toelaatbaarheidsverklaring vso),
- b. TBV (Toewijzingsbesluit Bovenschoolse Voorziening, zoals +VO)
- c. TIA (Toewijzingsbesluit Individueel Arrangement)

Ad a. Toelaatbaarheidsverklaring vso

Met een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) kunnen ouders hun kind aanmelden bij een vso-school Cluster 3 of Cluster 4 van hun keuze.

Naast voor leerlingen uit het reguliere vo kunnen ook voor leerlingen uit het basisonderwijs, speciaal basisonderwijs en (primair) speciaal onderwijs volgens de beschreven procedure een TLV aangevraagd worden bij het samenwerkingsverband-**VO**. Voor hen geldt dat de school waarvan de leerling afkomstig is, het MDO organiseert⁸.

Ook voor de volgende leerlingen gelden dezelfde procedurestappen:

- leerlingen uit het particuliere onderwijs
- verhuisleerlingen, voor wie speciaal onderwijs geadviseerd wordt
- leerlingen met een plaatsbekostigde setting, voor wie de behandeling stopt en speciaal onderwijs geadviseerd wordt

Voor deze leerlingen is eerst de zorgplicht van de school waar zij ingeschreven zijn, dan wel zich hebben aangemeld van toepassing, en voorts de hierboven beschreven procedure.

Voor Cluster3-leerlingen, die al het basisonderwijs in so Cluster 3 volgden, geldt een aangepast meldformulier.

Ad b. Toewijzen naar bovenschoolse voorziening, zoals +VO

Hiervoor gelden dezelfde procedurestappen als hierboven beschreven.

Ad c. Voorbeelden van individuele onderwijsarrangementen zijn:

- extra ondersteuning op het vavo voor leerlingen met een UBO
- onderwijsarrangementen in combinatie met jeugdhulp (onderwijszorgarrangementen)
- leerwerktrajecten bij Perspectief
- ondersteuning aan leerlingen die niet door de trajectvoorziening geboden kan worden zoals aan leerlingen met een lichamelijke beperking, (langdurig) zieke leerlingen

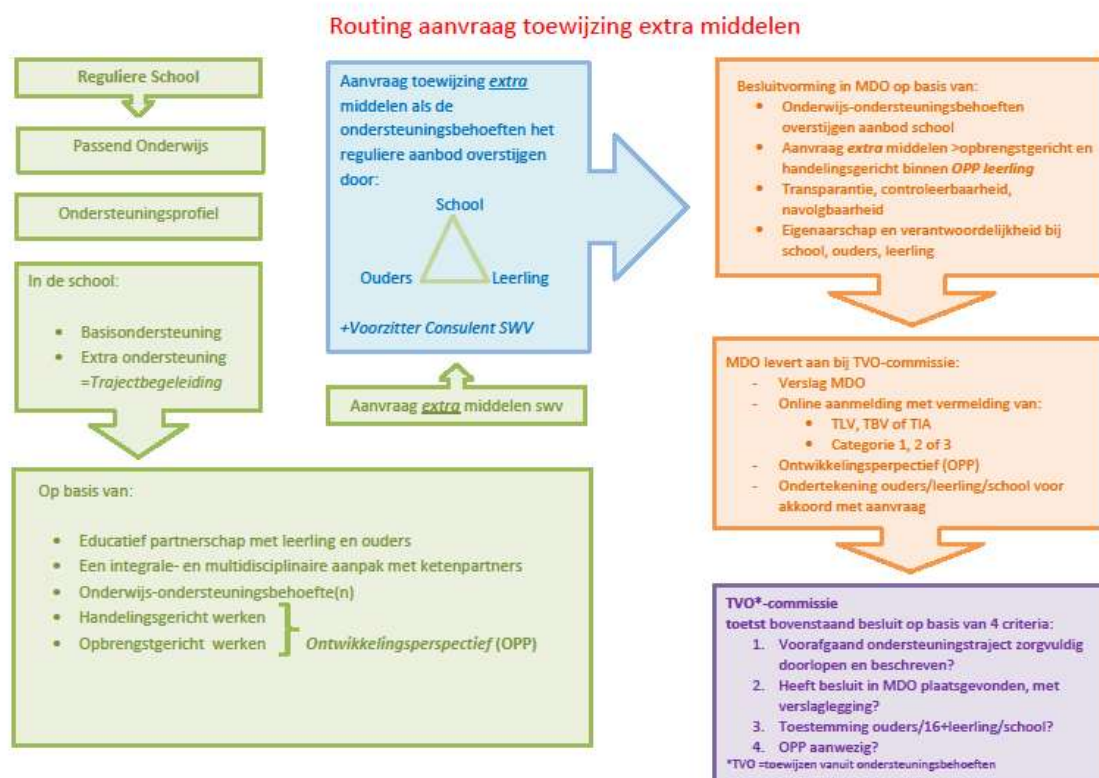
Aan de individuele arrangementen wordt in schooljaar 2014-2015 standaard een bedrag van € 3.500 verbonden.

Beredeneerd kan hier van afgeweken worden.

De aanvraag voor individuele arrangementen verloopt via de bovenstaande beschreven procedure.

⁸ Als ouders hun kind aanmelden bij een vso-school zonder dat er een TLV is, vraagt die school een TLV aan volgens de beschreven procedure. De school van aanmelding heeft immers zorgplicht.

Schematische weergave:

Hoofdstuk 2

DE TVO-COMMISSIE

Samenstelling van de TVO-commissie

De TVO-commissie bestaat uit een onafhankelijk voorzitter en een of meerdere deskundigen (waarbij voldaan wordt aan de wettelijke eisen hiervoor) van het samenwerkingsverband. Andere deskundigen worden indien nodig geraadpleegd.

Werkwijze wekelijks overleg van de TVO-commissie

De aanvraag wordt **binnen 10 dagen** behandeld door de TVO-commissie van het samenwerkingsverband. De taak van de commissie is de aanvraag van het bevoegd gezag van de school te toetsen volgens de in deze notitie beschreven procedure en definitief toe te wijzen.

De TVO-commissie geeft **binnen 2 dagen** schriftelijk bericht over de toewijzing, tegelijkertijd aan het bevoegd gezag van de school, aan de ouders en indien van toepassing aan de bovenschoolse voorziening, waarin vermeld staat:

- de toewijzing met onderbouwing
- de startdatum van de toewijzing voor +VO, onderwijsarrangement of toelaatbaarheidsverklaring vso
- de einddatum van de toewijzing voor +VO, onderwijsarrangement of toelaatbaarheidsverklaring vso
- het overeengekomen bekostigingsniveau van de ondersteuning: categorie 1 (laag), 2 (midden) of 3 (hoog) bij het toekennen van een toelaatbaarheidsverklaring.

Voorlopige toewijzing

Als blijkt dat de aanvraag niet voldoet aan de gestelde criteria kan de commissie tot de conclusie komen om een toewijzing aan te houden totdat de aanvraag wel voldoet aan gestelde eisen.

De commissie kan de aanvraag op drie manieren beoordelen:

1. goed
2. matig: dan volgen suggesties voor verbetering

3. onvoldoende: het formulier wordt teruggestuurd waarbij duidelijk wordt aangegeven welke verbeteringen er nodig zijn. Binnen drie dagen verwacht de commissie de aangepaste formulieren terug in het online systeem zodat het proces van plaatsing niet onnodig wordt vertraagd.
- Indien het formulier niet binnen de gestelde termijn wordt aangepast en geretourneerd wordt de aanmelding aangehouden. De commissie stuurt een aanhoudingsbrief, met reden waarom, naar bevoegd gezag van de school en de ouders en in cc naar de directie van het samenwerkingsverband.

Registratie, wettelijke termijnen, verlenging en monitoring

De minimumtermijn van een toelaatbaarheidsverklaring is ten minste één schooljaar, met dien verstande dat indien een TLV voor een jaar wordt afgegeven in bijvoorbeeld maart 2015, deze geldig is tot 31 juli 2016. In overleg met ouders kan voor een korter traject worden gekozen.

De wet passend onderwijs onderscheidt de volgende drie categorieën voor zware ondersteuning:

- **categorie 1 (laag)**: huidige zeer moeilijk lerende kinderen (leerlingen met een verstandelijke beperking); langdurig zieke kinderen; leerlingen met epilepsie en cluster4-leerlingen;
- **categorie 2 (midden)**: huidige lichamelijk gehandicapte leerlingen (leerlingen met een lichamelijke beperking);
- **categorie 3 (hoog)**: huidige meervoudig gehandicapte leerlingen.

Hoofdstuk 3

REGISTRATIE EN BEZWAAR

Registratie, omgaan persoonsgegevens

Het samenwerkingsverband zal de aanmeldingen, plaatsingen en terugplaatsingen monitoren.

- a. Registratie van leerlingen die extra ondersteuning krijgen en waarvoor een ontwikkelingsperspectief wordt opgesteld. Deze gegevens moeten worden opgenomen in BRON (basisregistratie onderwijsnummer)
- b. In het kader van de samenwerking tussen onderwijs en partners voor jeugdhulp is het gewenst om goede afspraken te maken over het omgaan met persoonsgegevens

NB Een privacyreglement wordt opgesteld en vastgesteld door het bestuur van het samenwerkingsverband.

Het samenwerkingsverband bewaart de onderstaande gegevens tot drie jaar na afloop van:

- a. de definitieve toewijzingsbrief of TLV;
- b. de verschillende aanmeldingsdocumenten

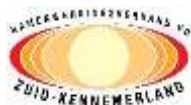
Beroep en bezwaar

Een belangrijke taak van het samenwerkingsverband betreft de toetsing of een leerling toelaatbaar is voor het (v)so. Deze toelaatbaarheidsverklaring is een besluit in de zin van de Algemene Wet Bestuursrecht. Tegen die beslissing staat bezwaar en daarna beroep open. Geschillen *daarover* kunnen volgens de wet worden voorgelegd aan de "Landelijke Bezwaaradviescommissie Toelaatbaarheidsverklaring sbo/(v)so", waarbij het samenwerkingsverband-vo Zuid-Kennemerland is aangesloten.

De toelaatbaarheidsverklaring moet niet verward worden met de beslissing van het schoolbestuur (het bevoegd gezag) om de leerling die extra ondersteuning behoeft (vervolgens) toe te laten tot een bepaalde school.

Nog invoegen

CONCEPT

Beleid overplaatsing van vso naar regulier vo

Inleiding

Als een leerling in het speciaal onderwijs (vso) geplaatst wordt, heeft hij een toelaatbaarheids-verklaring (TLV) van het samenwerkingsverband nodig. Deze wordt afgegeven voor een bepaalde periode en is in de regel geldig tot het einde van een schooljaar. Daarbij wordt een ontwikkelingsperspectief (OPP) opgesteld. Hierin worden de onderwijsdoelen beschreven en is opgenomen wat de verwachte uitstroombestemming is. Als na het verstrijken van de TLV-periode de doelen niet gehaald zijn wordt verlenging van de TLV aangevraagd. Als de doelen wel gehaald zijn stroomt de leerling door naar het regulier onderwijs. Ook als het uitstroombestemming "vervolgonderwijs vmbo/havo/vwo" was, stapt de leerling na afsluiting van de kerndoelen over op het reguliere vo.

Bij overplaatsing van leerlingen vanuit vso naar regulier vo is in het verleden gebleken dat het vaak moeilijk is om een vo-school te vinden die de leerling op wil/kan nemen. De ervaring leert dat het van belang is dat de vo-school vroegtijdig in het overdrachtsproces betrokken wordt. Het is daarom nodig om hier duidelijke afspraken over te maken. Bovendien heeft het swv de wettelijke verplichting om beleid te maken op de terug- of overplaatsing van vso naar vo.⁹

Voorstel

Oriëntatiefase

Als in het OPP als uitstroombestemming het reguliere vo genoemd is, bewerkstelligt de vso-school in ieder geval dat de beschreven doelen behaald zijn, zodat de leerling op verantwoorde wijze en succesvol geplaatst kan worden in het reguliere vo.

Wanneer de leerling naar de mening van de vso-school zover is, dat hij/zij door kan stromen naar een vo-school, voert de vso-school een vooroverleg met een of meer vo-scholen die passen bij de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de leerling. Wanneer de vso-school niet duidelijk weet welke vo-school een passend aanbod heeft, kan de leerling anoniem besproken worden met zorgcoördinatoren of trajectbegeleiders. Het overleg met de vo-school vindt ruim voor een eventuele overplaatsing plaats (richtlijn: vijf maanden). In dit overleg moet duidelijk worden welke vaardigheden van de leerling verwacht worden om succesvol te zijn op de vo-school.

Overdrachtsfase

De vso-school organiseert dan een multidisciplinair overleg (MDO). Hierbij zijn ten minste de ouders en de leerling zelf aanwezig. Er wordt vastgesteld wat de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de leerling zijn en welke vo-school/scholen een daarbij passend aanbod hebben. De leerling en de ouders geven aan welke vo-school hun voorkeur heeft.

De leerling wordt vervolgens tijdig aangemeld bij de gekozen vo-school. De vso-school organiseert opnieuw een MDO, waarbij ook de vo-school aanwezig is. In dit MDO wordt een toeleidend traject besproken, waarin de volgende onderwerpen aan de orde komen:

- Het ondersteuningsaanbod
- Startdatum
- Voorbereiding van de leerling op de overstap (stappen in het toeleidingstraject)
- Proefperiode ("wen"-periode)
- Nazorg van het vso c.q. ondersteuning van het vso in de vo-school
- Bijstelling van het OPP, met evaluatieafspraken

Bij de afspraken die in het MDO gemaakt worden is sprake van maatwerk rond de leerling.

⁹ WVO, artikel 17 a, lid 8 d. :Het ondersteuningsplan omvat in elk geval: de procedure en het beleid met betrekking tot de terugplaatsing of overplaatsing naar het voortgezet onderwijs van leerlingen van scholen voor voortgezet speciaal onderwijs en speciaal en voortgezet speciaal onderwijs voor wie de periode waarop de toelaatbaarheidsverklaring, bedoeld in artikel 40, twaalfde lid, van de Wet op de expertisecentra betrekking heeft, is verstreken.

Als de leerling is aangemeld bij de vo-school *handelt de vo-school alsof zij de zorgplicht heeft* – dit is een binnen het swv afgesproken gedragsregel.

Indien blijkt dat de vo-school toch geen passend onderwijsaanbod kan doen, zoekt de vo-school (en niet de vso-school) een andere school die dat aanbod wel heeft.

Het swv zal monitoren of de keuze voor deze school terecht was en of de resultaten van de leerling overeenkomen met de gestelde doelen.

Het betreft hier een regionale *afpraak* die door alle leden onderschreven wordt.

Deze regeling geldt ook voor geïndiceerde leerlingen die nog recht hebben op twee jaar plaatsing in de vso-school vanaf augustus 2014. Ook voor hen is tussentijdse overplaatsing mogelijk. De vso-school zal er steeds alert op zijn of de leerling toe is aan doorstromen naar het vo.

vastgesteld in de ledenraad
van swv-vo Zuid-Kennemerland
18 juni 2014

CONCEPT

Bijlage 6 Geraadpleegde literatuur

Over (passend) onderwijs

- Hattie, John (2009), *Visible Learning*, London/New York, Routledge
- Mitchell, David (2014), *What really works, in special and inclusive education*, London/New York, Routledge
- Mol, Peter (2015), *Passend Onderwijzen; pedagogisch vakmanschap in de klas*, Houten, Lannoo/Campus
- Mol, Peter (2016), *Passend Voortgezet Onderwijzen; pedagogisch vakmanschap in de klas*, Houten, Lannoo/Campus
- Verstraete, Inge & Karin Nijman (2016), *Leren leren, 5 krachtige leerprincipes vertaald naar de praktijk*, Huizen, Uitgeverij pica

Over achterstanden en sociale ongelijkheid

- Dronkers, Jaap (2007), *Ruggengraat van ongelijkheid, beperkingen en mogelijkheden om ongelijke onderwijskansen te veranderen*, Amsterdam, Mets & Schilt
- Putnam, Robert D. (2015), *Our Kids, the American dream in crisis*, New York, Simon & Schuster
- Werfhorst, Herman van de (red.) (2015), *Een kloof van alle tijden, verschillen tussen lager en hoger opgeleiden in werk, cultuur en politiek*, Utrecht, Maedum

Over jeugdzorg/jeugdhulp en onderwijs

- Droste, Anno (2015?), *Eén kind, één gezin, twee stelselwijzigingen. Een onderzoek naar de succesfactoren van samenwerking tussen onderwijs en gemeenten ten aanzien van de verbinding tussen passend onderwijs en jeugdzorg*, Utrecht, VO Raad
- Harinck, Frits, Annette van de Ven & Martijn Willemse (red.) (2012), *Onderwijszorg en de keten, op weg naar een samenwerkingsmodel voor leraren, zorgspecialisten en ouders*, Antwerpen-Apeldoorn, Garant
- Snijder, Mark (Red.) (2015), *Samen om het kind, op school, thuis en in de wijk*, Utrecht, Nederlands Jeugd Instituut
- Kremer, Ingrid E.H. e.a. (2016), *Welke jeugdinterventies in Nederland zijn kosteneffectief? Systematische literatuurreview naar de huidige stand van zaken*. Utrecht, Nederlands Jeugd Instituut

Nederlandse overheid

- Inspectie van het Onderwijs (2016), *De staat van het onderwijs, Onderwijsverslag 2014/2015*, Utrecht, Inspectie van het Onderwijs
- Ministerie van Onderwijs, Cultuur & Wetenschap, (2012), *Memorie van Toelichting, Wet Passend Onderwijs*, Tweede Kamer, vergaderjaar 2011–2012, 33 106, nr. 3
- Onderwijsraad (2014), *briefadvies Overgangen in het Onderwijs*, Den Haag, Onderwijsraad
- Onderwijsraad (2014), *Samen voor een ononderbroken schoolloopbaan*, Den Haag, Onderwijsraad
- Onderwijsraad (2010), *De school en leerlingen met gedragsproblemen*, Den Haag, Onderwijsraad
- Raad voor Volksgezondheid en Samenleving (2016), *Een gedurfde ambitie, veelzijdig samenwerken met kind en gezin*, Den Haag, Raad voor Volksgezondheid en Samenleving

Over governance en goed bestuur

- Fuite, Martine e.a. (2015), *50 x Passend Onderwijs*, Amsterdam, Beekveld & Terpstra
- Dekkers, Marieke (2016), *Een aanzet tot een Code Goed Bestuur voor samenwerkingsverbanden passend onderwijs; 32 principes voor reflectie en gesprek*, Amsterdam, Beekveld & Terpstra
- Steunpunt Passend Onderwijs (2015), *Reader Bestuursverslag Samenwerkingsverbanden*, VO Raad
- Steunpunt Passend Onderwijs (2016), *Risicomanagement door samenwerkingsverbanden passend onderwijs PO en VO*, VO Raad (versie 1.0; mrt 2016)

Over het Samenwerkingsverband VO Zuid Kennemerland en de regio

- Dieleman, Nnette (2015), *Ondersteuningsplan Passend Onderwijs 2014-2018*, Haarlem, Samenwerkingsverband VO Zuid-Kennemerland (aangepaste versie augustus 2015)
- Gemeente Haarlem (2012), *VSV Convenant 2012 – 2015*,
- Leerplein Midden- en Zuid-Kennemerland (2014), *Regionale agenda voor de toekomst "Aanval op de schooluitval 2015 – 2018"*,

Cijfermatige gegevens

- RBO (mei 2016), *Regionale Onderwijsmonitor Zuid-Kennemerland*, Utrecht, Oberon
- Ministerie van OCW (mrt 2016), *RMC factsheet, schooljaar 2015-2016, Jongeren in kwetsbare positie, RMC Regio 25; West-Kennemerland, Zoetermeer, DUO*
- Ministerie van OCW (mrt 2016), *RMC factsheet, convenantjaar 2014-2015, Nieuwe voortijdige schoolverlaters*,

Bijlage 7 Gebruikte afkortingen

Soorten onderwijs

HBO	Hoger Beroepsonderwijs
MBO	Middelbaar Beroepsonderwijs
PO	Primair Onderwijs
VO	Voortgezet Onderwijs
WO	Wetenschappelijk Onderwijs
SBaO/SBO	Speciaal Basis Onderwijs
SO	Speciaal Onderwijs (in het PO)
VSO	Voortgezet Speciaal Onderwijs
VAVO	Voortgezet Algemeen Volwassenen Onderwijs
UBO	uitbestedingsovereenkomst (voor zgn Rutte-leerling)

Soorten voortgezet onderwijs

PrO	Praktijk Onderwijs
VWO	Vorbereidend Wetenschappelijk Onderwijs
HAVO	Hoger Algemeen Vormend Onderwijs
VMBO	Vorbereidend Middelbaar Beroepsonderwijs
- TL	Theoretische Leerweg (mavo)
- GL	Gemengde Leerweg
- K	Kaderberoepsgerichte Leerweg
- B	Basisberoepsgerichte Leerweg
LWOO	Leerweg Ondersteunend Onderwijs (altijd in combinatie met VMBO)
VSO	Voortgezet Speciaal Onderwijs

Onderwijs en Jeugdhulp

CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst (o.a. jeugdartsen)
NJI	Nederlands Jeugd Instituut
OOGO	Op Overeenstemming Gericht Overleg (tussen gemeente(s) en samenwerkingsverband)
WMO	Wet Medezeggenschap Onderwijs

Passend Onderwijs

ASS	Autistisch Spectrum Stoornis
MDO	Multidisciplinair Overleg
SWV	Samenwerkingsverband
TLV	Toelaatbaarheidsverklaring (tot het (Voortgezet) Speciaal Onderwijs)
TVO	Commissie voor Toewijzen vanuit Onderwijs- en Ondersteuningsbehoefte
VGDG	Vestiging Gunning op de Daaf Geluk, voor leerlingen met geïnternaliseerde angst- en ASS-problematiek
VSV	Voortijdig Schoolverlater (zonder startkwalificatie)
ZoCo	zorgcoördinator (op de school)

In de regio

RBO	Regionaal Besturenoverleg Onderwijs
RMC	Regionaal Meld- en Coördinatiepunt (voor voortijdig schoolverlaters)